národní
ústav
odborného
vzdělávání

Výroční zpráva

2003

P308U P151U

Základní údaje

logo:	národní ústav odborného vzdělávání
právní forma:	NÚOV je přímo řízenou organizací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.
poslání:	Základním posláním Národního ústavu odborného vzdělávání je všestranně napomáhat rozvoji odborného vzdělávání. Rozhodujícím rámcem, z něhož ústav vychází, je koncept celoživotního učení a postupná integrace České republiky do Evropské unie. Výchozím dokumentem je v roce 2000 vládou schválený Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (Bílá kniha).
sídlo:	Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10
telefon:	274 862 251-6, 274 860 750
fax:	274 863 380
e-mail:	nuov@nuov.cz
http://	www.nuov.cz
(DIČ)IČ:	(010-)00022179

P308U P151U Black

Úvodní slovo ředitele

Motto: Pouhým přáním ničeho nedocílíme, je třeba konat!

Jestliže byl rok 2002 v Národním ústavu odborného vzdělávání časem významných změn, pak rok 2003 byl spíše obdobím stabilizace, což samo o sobě není ani pozitivní, ani negativní. Znamená to pouze, že některé aktivity se nám podařilo dobře rozběhnout (např. koncept kurikulární reformy, některé velké projekty, webové stránky) a nyní na nich můžeme bez zásadní změny směru usilovně pracovat a posouvat je dále. Stabilita rozhodně neznamená stagnaci a vlastně ani neznamená, že se nic nemění. Veškeré změny nastartované předloni v sobě skrývaly určitá přání: skutečně všestranně napomáhat rozvoji odborného vzdělávání a stát se pro rozmanité instituce doma i v zahraničí respektovaným a žádaným partnerem. Ale jak stojí v úvodním citátu, přání nestačí, je potřeba konat. Ve výroční zprávě informujeme, do jaké míry se nám v roce 2003 podařilo naše přání naplnit.

Klíčovou oblastí činnosti NÚOV je bezesporu kurikulum odborného vzdělávání. Příprava nové kurikulární politiky se v roce 2003 rozběhla v dosud nebývalé šířce i hloubce. Nejviditelnější součástí nové kurikulární politiky jsou rámcové vzdělávací programy (RVP). Ty, které jsme připravili v roce 2002, byly v první polovině roku 2003 předloženy k veřejné diskusi a na základě jejích výsledků bylo postupně připraveno dalších 24 návrhů RVP pro další obory vzdělání. Situaci nám poněkud zkomplikovaly některé školské asociace, které do diskuse vstoupily až po jejím uzavření na samém konci roku 2003. I když z hlediska termínů to představovalo výraznou komplikaci, považujeme komunikaci se všemi partnery za natolik důležitou, že jsme se rozhodli o konceptu RVP diskutovat i v prodlouženém termínu. Jsem si jist, že to přispěje jak ke kvalitě nových RVP, tak k všeobecnému přijetí principů kurikulární reformy.

P308U P151U Black

Kurikulární reforma ovšem nejsou jen RVP. V této souvislosti bych rád připomněl úspěšné dokončení návrhu nové soustavy oborů vzdělání, která byla projednána vedením MŠMT v polovině roku. Masivně se rozběhla i příprava návrhů profesních profilů. Návrhy jsou připraveny pro většinu nových oborů vzdělání. S kurikulární politikou souvisela i účast NÚOV na projektu Ministerstva práce a sociálních věcí k národní soustavě kvalifikací a konečně i na konci roku uzavřený mezinárodní projekt MATRA. Tyto dva projekty měly za úkol prohloubit účast sociálních partnerů při rozvoji odborného vzdělávání. Ta je jedním z klíčových předpokladů kvalitní přípravy kurikula odborného vzdělávání. Výsledků těchto dvou projektů využijeme v letošním roce při reformě činnosti oborových skupin. Konečně v těchto souvislostech nesmím zapomenout na projekt POSUN (v rámci programu Phare 2000), díky němuž byla ve spolupráci s partnerskými školami pilotně ověřena tvorba školních vzdělávacích programů podle RVP. V současné době se již na zmíněných školách ověřuje výuka podle vzniklých ŠVP.

Z významných projektů, které byly v minulém roce dokončeny, je dále nutné zmínit ambiciózní projekty KRAJ a RISA. Oba byly realizovány v rámci programu Phare 2000 v Moravskoslezském kraji. Projekt KRAJ prošlapával cesty v oblasti, které se NÚOV doposud příliš nevěnoval, totiž v oblasti dalšího vzdělávání. S dvanácti partnerskými školami a za intenzivní spolupráce se sociálními partnery jsme připravili nové vzdělávací programy pro další vzdělávání. V rámci vzniklého krajského centra celoživotního vzdělávání mohou školy lépe uplatnit své zkušenosti a kapacity i mimo počáteční odborné vzdělávání. Projekt RISA zhodnotil bohaté zkušenosti, které ústav má v oblasti uplatnění absolventů škol na trhu práce. Ve spolupráci s řadou partnerů se podařilo vytvořit informační systém o uplatnění absolventů škol v Moravskoslezském kraji, který integruje data a informace z trhu práce i z oblasti vzdělávání.

P308U P151U Black

„Politikové v zemích OECD si slibují od služeb kariérového poradenství především zlepšení efektivity vzdělávacích systémů a pracovního trhu a podporu sociální spravedlnosti," říká se v závěrečné zprávě projektu OECD Review of Career Guidance Policies. Ze zaměření NÚOV na odborné vzdělávání a z našich aktivit při analýzách trhu práce plyne, že máme bohaté zkušenosti i informace využitelné právě v kariérovém poradenství. Účast ústavu ve zmíněném prestižním projektu OECD pomohla rozšířit povědomí o moderních trendech v této oblasti v nejvyspělejších státech světa. To se pak mohlo odrazit při formulování důležitého dokumentu (jako jednoho z výstupů projektu) „Návrh národní politiky rozvoje kariérového poradenství v ČR". Cenná byla i spolupráce s dalšími subjekty na scéně kariérového poradenství (Správa služeb zaměstnanosti MPSV, Institut pedagogicko-psychologického poradenství atd.).

Rok 2003 byl posledním rokem před vstupem do EU. Tato skutečnost ovlivňuje práci ústavu více, než by se mohlo na první pohled zdát. Ani zdaleka se už nejedná o jednotlivé a někdy i izolované mezinárodní projekty. Mezinárodní spolupráce a uvažování o řešených problémech v evropském kontextu se čím dál tím více stává zcela běžnou součástí života nás všech a tedy i řešení standardních úkolů ústavu. Pokračující práce na kurikulární reformě a na soustavě kvalifikací byly a jsou permanentně ovlivňovány poznatky, které jsme získávali při účasti na projektu OECD Role národních systémů kvalifikací při podpoře celoživotního učení. Diskuse o problematice uznávání neformálního a informálního učení a první úvahy o zákonu o dalším vzdělávání se zase odvíjely na pozadí vývoje v pracovních skupinách Evropské komise k lisabonskému a ke kodaňskému procesu. S již zmíněným projektem OECD o kariérovém poradenství jde jen o pár příkladů aktivit, které jsou velmi náročné, ale zároveň nesmírně užitečné.

Mediální povědomí o NÚOV dosáhlo v uplynulém roce nebývalých rozměrů. V průměru vlastně každý pracovní den bylo možné v tištěných či elektronických médiích o NÚOV

P308U P151U Black

nalézt nějakou zmínku. Nejde ale o kvantitu. Důležité je, že pro média (i ta nejrozšířenější) se stal NÚOV standardním, žádaným a spolehlivým zdrojem informací. Mediální „věhlas“ nijak nepřeceňuji. Je ale dobré, když je téma vzdělávání i tématem mediálním. A já jsem rád, že k tomu NÚOV může přispět.

Posouzení toho, do jaké míry se Národnímu ústavu odborného vzdělávání daří uskutečňovat svá přání, nechám na vás – čtenářích. Výroční zpráva umožní vidět celou rozmanitou škálu aktivit ústavu vcelku a v souvislostech. Věřím, že se tak může stát inspirací pro další spolupráci ústavu se všemi, kterým leží podoba odborného vzdělávání v ČR na srdci stejně jako nám. Těším se nejenom na nová a zajímavá partnerství, ale také na další podněty a připomínky k působení NÚOV.

S přáním všeho dobrého

P308U P151U Black

Management NÚOV

Miroslav Procházka

Absolvent Matematicko-fyzikální fakulty UK, obor matematika se specializací na teorii pravděpodobnosti a matematickou statistiku. V roce 1986 se zúčastnil Mezinárodního postgraduálního kurzu UNESCO Hydrological Data for Water Resources Planning. Doktorát získal v roce 1979, v disertační práci (1991) se zabýval tématem Matematické modelování hydrologických řad.

Pracoval jako vědecký pracovník, vedoucí sekce informatiky a také jako člen vědecké rady Výzkumného ústavu vodohospodářského v Praze. V roce 1995 působil jako poradce 1. náměstka ministra školství.

V Ústavu pro informace ve vzdělávání v Praze řídil od roku 1995 divizi analýz a informací a byl mimo jiné hlavním koordinátorem grantového projektu ministerstva školství Uplatnění absolventů škol: analýza a výhled a národním koordinátorem projektu OECD INES.

Ředitelem NÚOV je od roku 2001.

P308U P151U Black Cyan Magenta Yellow

Jiří Janeček

Absolvoval Fakultu podnikohospodářskou Vysoké školy ekonomické v Praze, obor ekonomika dopravy a spojů.

Pracoval jako samostatný úvěrář Investiční a poštovní banky, a. s. Poté byl zaměstnán jako náměstek ředitele pro ekonomiku Fakultní Thomayerovy nemocnice. Absolvoval kurz Organization and Financing of Health Care Systems Certificate University of Pittsburgh. Jako vedoucí obchodního oddělení pracoval v Union bance, a. s.
Od roku 1998 řídil jako ekonomický náměstek stavební divizi Automatizace Železniční dopravy Praha s. r. o.

Náměstkem ředitele NÚOV a vedoucím sekce ekonomické je od roku 2001.

Cyan Magenta Yellow P308U P151U Black

Helena Úlovcová

Absolventka Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, postgraduální studium sociologie dokončila na téže fakultě.

V NÚOV zaměstnána od roku 1993. Zabývá se především problematikou trhu práce, uplatnitelnosti absolventů škol a kariérovým poradenstvím. Jako řešitelka vedla mimo jiné grantový úkol Analýza trhu práce jako nástroj evaluace odborného školství. Jako spoluřešitelka se podílela například na projektech Program zajištění kvality rekvalifikačního vzdělávání, Prvotní odborné vzdělávání v rámci celoživotního učení nebo Uplatnění absolventů škol: analýza a výhled.

Náměstkyní ředitele NÚOV a vedoucí sekce pro koncepci odborného vzdělávání, analýz a informací je od roku 2002.

P308U P151U Black Cyan Magenta Yellow

Miroslav Kadlec

Absolvent přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze, doktorát získal v roce 1986.

Po studiích pracoval jako středoškolský profesor, později též na částečný úvazek na vysoké škole. Souběžně s pedagogickými aktivitami se podílel na tvorbě středoškolských učebnic chemie a programů pro počítačovou podporu výuky chemie.

V NÚOV je zaměstnán od roku 1991. Zprvu jako garant chemicky zaměřených studijních a učebních oborů, od roku 1998 vedoucí projektu oborových skupin, od roku 2002 vedoucí oddělení metodiky tvorby vzdělávacích programů.

Jako řešitel vedl úkol Sledování vývojových trendů ve skupinách příbuzných povolání. Podílel se na řešení projektů Uplatnění absolventů škol: analýza a výhled a Rozvoj národní soustavy kvalifikací.

Náměstkem ředitele NÚOV a vedoucím sekce pro kurikulum odborného vzdělávání je od roku 2003.

Cyan Magenta Yellow P308U P151U Black

Organizační struktura Národního ústavu odborného vzdělávání

Ředitel

1 Ředitelství

- **1.0** Sekretariát
- **1.1** Asistent ředitele pro komunikaci s veřejností
- **1.2** Referát pro personální rozvoj pracovníků
- **1.3** Informační středisko odborného vzdělávání
- **1.4** Koordinátor sboru externích konzultantů ústavu

2 Sekce ekonomická Náměstek ředitele

- **2.1** Finanční a mzdové oddělení
- **2.2** Oddělení hospodářské činnosti a zvláštních úkolů
- **2.3** Oddělení logistiky
- **2.4** Oddělení provozu informačních technologií

3 Sekce pro koncepci odborného vzdělávání, analýzy a informace Náměstek ředitele

- **3.0** Sekretariát
- **3.1** Oddělení koncepce odborného vzdělávání
- **3.2** Oddělení analýz potřeb trhu práce
  - Referát pro koordinaci krajských aktivit
- **3.3** Oddělení kariérového poradenství
- **3.4** Oddělení pro mezinárodní spolupráci a evropskou integraci
  - Referát strukturálních fondů
- **3.5** Oddělení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
- **3.6** Oddělení Státní těsnopisný ústav

4 Sekce pro kurikulum odborného vzdělávání Náměstek ředitele

- **4.0** Sekretariát
- **4.1** Oddělení metodiky tvorby vzdělávacích programů
- **4.1** Oddělení pro vzdělávací programy oborů ekonomických a oborů služeb
- **4.2** Oddělení pro všeobecně vzdělávací předměty a vzdělávací programy oborů společenskovědních, zdravotnických a uměleckých
- **4.4** Oddělení pro vzdělávací programy technických oborů s fyzikálním základem
- **4.5** Oddělení pro vzdělávací programy technických oborů s chemickým a biologickým základem a oborů zemědělských

P308U P151U Black

Ekonomika a finance

V roce 2003 pokračoval NÚOV ve své snaze posílit prvky vícezdrojového financování a rozpočet vymezený ministerstvem školství rozšířil o prostředky z projektů, jichž se účastnil. V rámci programu Phare vystupoval NÚOV ve dvou projektech jako koordinátor (projekt Posun a projekt Kraj), ve dvou jako partner (projekt RISA a projekt Start). Sedmi projektů z programu Leonardo da Vinci se NÚOV v roce 2003 účastnil v roli partnera (projekty ELCIT, Privet, VQT-dialog, EUQUASIT, MODILE – EUROCARCO, Self–evaluation a Simgame).

Změny přístupu k hospodaření ústavu se v hospodářském výsledku prozatím výrazně neprojevily, pozitivní je však rostoucí motivace zaměstnanců podílet se na projektových činnostech. Do projektů se v roce 2003 zapojilo celkem 68 zaměstnanců, což je 74 % z celkového počtu pracovníků NÚOV.

Hospodářský výsledek NÚOV v roce 2003 byl s využitím části rezervního fondu a části výnosů z pronájmu nemovitosti kladný. Ostatní hospodaření (Rozhledy, odborné semináře a kurzy, pronájem budovy, řešení některých projektů zadaných klienty na komerční bázi) ekonomicky doplňuje aktivity NÚOV a přispívá k financování chodu ústavu.

Nevyřešeným problémem dosud zůstává nutná kompletní rekonstrukce budovy NÚOV, na kterou se zatím zřizovateli nedaří vyčlenit dostatek financí a současně ani není ve finančních možnostech NÚOV rekonstrukci zajistit samostatně.

P308U P151U Black

Výkaz zisku a ztráty

	2002			2003			2003/2002		
Název ukazatele	**Hlavní činnost**	**Jiná činnost**	**Celkem**	**Hlavní činnost**	**Jiná činnost**	**Celkem**	**Hlavní činnost**	**Jiná činnost**	**Celkem**
	1	2	3	4	5	6	4/1	5/2	6/3
Spotřeba materiálu	**2 164**	**55**	2 219	**2 912**	**105**	3 017	135	191	136
Spotřeba energie	**1 022**	**0**	1 022	**972**	**0**	972	95		95
Opravy a udržování	**448**	**0**	448	**378**	**1**	379	84		85
Cestovné	**1 122**	**14**	1 136	**1 833**	**61**	1 894	163	438	167
Náklady na reprezentaci	**45**	**0**	45	**101**	**9**	110	225		245
Ostatní služby	**4 606**	**1 452**	6 058	**7 135**	**1 524**	8 659	155	105	143
Mzdové náklady	**22 064**	**745**	22 809	**25 700**	**963**	26 663	116	129	117
Zákonné sociální pojištění	**7 200**	**203**	7 403	**8 292**	**205**	8 497	115	101	115
Zákonné sociální náklady	**386**	**3**	389	**398**	**4**	402	103	132	103
Ostatní sociální náklady	**34**	**0**	34	**38**	**0**	38	113		113
Daň silniční			0			0			
Daň z nemovitostí	**3**	**0**	3	**3**	**0**	3	85		85
Ostatní daně a poplatky			0	**2**	**0**	2			
Kurzové ztráty			0	**4**	**0**	4			
Jiné ostatní náklady	**768**	**0**	768	**1 087**	**4**	1 091	142		142
Odpisy dlouhodob. hmot. a nehmot. majetku	**1 192**	**6**	1 198	**1 089**	**0**	1 089	91		91
Zůstat. cena prod. dlouhod. hm. a nehm. maj.			0	**200**	**0**	200			
Účtová třída 5 celkem	**41 054**	**2 478**	**43 532**	**50 145**	**2 876**	**53 021**	122	116	122
Tržby za vlastní výrobky	1	1 813	1 814		**2 021**	2 021		111	111
Tržby z prodeje služeb	**2 840**	**1 247**	4 087	**3 259**	**2 093**	5 352	115	168	131
Úroky	37		37	**51**		51	137		137
Kurzové zisky			0	**2**		2			
Zúčtování fondů	3 010		3 010	**8 675**		8 675	288		288
Jiné ostatní výnosy	283		283	**45**		45	16		16
Provozní dotace	36 349		36 349	**38 406**		38 406	106		106
Účtová třída 6 celkem	**42 520**	**3 060**	**45 580**	**50 438**	**4 114**	**54 552**	119	134	120
Hospodářský výsledek před zdaněním	1 466	582	2 048	293	1 238	**1 531**	20	213	75
Daň z příjmů	**157**	**126**	283	**203**	**271**	474	129	215	167
Hospodářský výsledek po zdanění	**1 309**	**456**	**1 765**	**90**	**966**	**1 057**	7	212	60

P308U P151U Black

Základní údaje o hospodaření organizace (v tis. Kč)

Ukazatel	2001	2002	2003
Počet zaměstnanců celkem	92.81	94.87	92.857
z toho: v hlavní činnosti	91.64	94.87	91.641
v jiné činnosti	1.17		1.216
Výnosy a náklady celkem			
Výnosy celkem	37 210.43	45 580.77	54 551.60
Náklady celkem	34 744.10	43 817.17	53 495.10
Hospodářský výsledek	2 466.33	1 763.60	1 056.50
Hlavní činnost			
Výnosy	34 897.03	42 521.05	50 437.60
Náklady	33 541.00	41 211.98	50 347.36
Hospodářský výsledek	1 356.03	1 309.07	90.24
Jiná činnost			
Výnosy	2 313.40	3 059.72	4 114.00
Náklady	1 203.10	2 605.19	3 147.74
Hospodářský výsledek	1 110.30	454.53	966.26

P308U P151U Black

Rozvoj lidských zdrojů NÚOV

Strategie rozvoje lidských zdrojů vychází ze vzdělávacích potřeb organizace a zaměstnanců. NÚOV klade důraz na efektivní týmovou spolupráci a vytváří systém umožňující aktivní a kvalifikované zapojení všech zaměstnanců na principech učící se organizace. NÚOV se snaží zajistit co nejlepší pracovní podmínky pro všechny zaměstnance a posilovat kolegiální pracovní atmosféru.

Plán rozvoje lidských zdrojů NÚOV v roce 2003 čerpal z informací získaných z vyhodnocení vzdělávacích akcí roku 2002, z priorit vyplývajících z činnosti organizace a z hodnocení, jímž procházejí všichni pracovníci NÚOV jednou ročně.

Vzdělávací kurzy a semináře v roce 2003

Nejvíce pracovníků NÚOV – téměř třetina všech zaměstnanců – se zapojila do odborných školení zaměřených na osobní a profesní rozvoj manažerských dovedností. Druhý největší objem seminářů směřoval do oblasti jazykového vzdělávání a kurzů počítačových dovedností. Další část tvořila individuální odborná školení, např. z oblasti pracovního práva nebo rozpočtových pravidel.
V roce 2003 se uskutečnila i řada odborných pedagogických seminářů. Na nich kromě externích přednášejících vystoupili i odborní pracovníci NÚOV. Tímto způsobem se NÚOV snaží podporovat koncepci učící se organizace.

P308U P151U Black

Personální agenda NÚOV

V roce 2003 pracovalo v NÚOV 93,82 zaměstnanců v přepočteném stavu, z toho 67 % žen. V průběhu roku nastoupilo 14 zaměstnanců, 12 z nich dosáhlo vysokoškolského vzdělání. Věkový průměr nových pracovníků NÚOV činil 32 let. Celkový věkový průměr zaměstnanců v roce 2003 byl 47 let.

Struktura zaměstnanců NÚOV v roce 2003

Odborní pracovníci	63,6
Technicko-hospodářští pracovníci	5,0
Pracovníci dělnických povolání	3,9
Ostatní pracovníci	20,4
Celkem	92,9

P308U P151U Black

Činnost NÚOV v roce 2003

Koncepce a strategie rozvoje odborného vzdělávání

Činnost ústavu v oblasti strategie a koncepce odborného vzdělávání je strukturována do několika oblastí, které spolu úzce souvisejí a vzájemně se doplňují či prolínají. Cílem Národního ústavu odborného vzdělávání je vytvořit flexibilní, na požadavky trhu práce odpovídajícím způsobem reagující systém počátečního i dalšího odborného vzdělávání, který bude zohledňovat vzdělávací potřeby žáků a studentů stejně jako možnosti škol. Současně NÚOV usiluje o rozvoj potřebných profesních kompetencí pedagogů a podporuje zvýšení jejich profesní odpovědnosti a společenské prestiže. Výchozím bodem pro zvyšující se míru pedagogické autonomie škol však musí být vyšší srovnatelnost a transparentnost výsledků vzdělávání.

Kurikulární dokumenty pro počáteční odborné vzdělávání – rámcové vzdělávací programy

Rámcové vzdělávací programy jsou základním nástrojem pro realizaci nové kurikulární politiky. V průběhu roku 2003 jim byla věnována mimořádná pozornost.
Druhá verze rámcových vzdělávacích programů, kterou NÚOV dokončil na konci roku 2002, prošla v roce 2003 zevrubným připomínkovým řízením. K návrhu se vyjadřovali jak zástupci sociálních partnerů, tak odborníci z vysokých škol, zástupci profesních asociací učitelů i asociací škol, jednotlivé školy i vyučující. Na základě analýzy výsledků širokého a vesměs příznivého připomínkového řízení byla tato verze rámcových vzdělávacích programů revidována a v závěru roku byl vytvořen další, v pořadí třetí návrh rámcových vzdělávacích programů.

Dalším specifickým způsobem posuzování druhé verze návrhu bylo vypracování školních vzdělávacích programů, které školy vytvořily podle rámcových programů. Pedagogičtí

P308U P151U Black

pracovníci škol, kteří školní vzdělávací programy zpracovávali v rámci projektu POSUN, rámcové programy nejen prostudovali, ale také s nimi detailně pracovali. Jejich postřehy, připomínky a návrhy byly analyzovány a zohledněny při tvorbě další verze rámcových vzdělávacích programů. Celkem bylo vytvořeno osm školních vzdělávacích programů, podle šesti z nich je realizována výuka, kterou odborní pracovníci ústavu pravidelně sledují a ověřují tak reálnost požadavků stanovených rámcovými vzdělávacími programy.

Ukončování a certifikace studia v učebních a studijních oborech

Pro všechny stupně vzdělání je třeba zajistit transparentní a srovnatelné ukončování studia. V oblasti přípravy nové koncepce maturitní zkoušky se NÚOV podílí na práci Centra pro reformu maturitní zkoušky (CERMAT). V roce 2003 se pracovníci NÚOV zúčastnili schůzek MŠMT se zástupci pracovního týmu při CERMAT, na kterých byla projednávána úprava maturitní zkoušky v návrhu školského zákona. Na jednáních prosazovali variantu návrhu nové maturity, která byla v předchozím roce projednána a přijata Unií školských asociací ČR - Czesha.

V oblasti ukončování a certifikace studia v učebních oborech pracuje NÚOV na nové podobě závěrečných zkoušek. Ve školním roce 2003/2004 NÚOV zahájil pilotní ověřování nového systému společně zadávaných témat závěrečných zkoušek v oborech automechanik, elektrikář – silnoproud a kuchař.
Východiskem pilotního ověřování, které se uskutečňuje v rámci projektu MŠMT, se stala koncepce ukončování studia v učebních oborech, kterou zpracoval NÚOV ve spolupráci se školami a sociálními partnery v roce 2002. Ve školním roce 2004/2005 se předpokládá rozšíření projektu na další učební obory.

P308U P151U Black

Vzrůstající potřeba srovnatelnosti výsledků vzdělávání, které vede k získání stupně vzdělání, resp. kvalifikace pro výkon určitého povolání, byla impulzem pro rozhodnutí o vytvoření evaluačních standardů pro odbornou složku vzdělávání. V závěru roku 2003 tým NÚOV zpracoval obecnou koncepci evaluačního standardu. Pilotní naplňování pro vybrané tři obory vzdělání začne v roce 2004.

Celoživotní vzdělávání

Stále větší důležitosti nabývá v činnosti NÚOV oblast celoživotního vzdělávání, resp. dalšího vzdělávání. Aktivity ústavu podporující rozvoj této oblasti byly v roce 2003 zaměřeny na:

- rozvoj dalšího vzdělávání na SOU, SOŠ a VOŠ: je rozvíjen především koncept center celoživotního vzdělávání, která jsou tvořena sítí spolupracujících škol. NÚOV byl v roce 2003 koordinátorem dvojice projektů, jejichž cílem bylo vytvořit centrum celoživotního vzdělávání v Ostravě (projekt KRAJ) a v Liberci (projekt Centrum vzdělanosti Libereckého kraje);
- přípravu pedagogických pracovníků těchto škol na činnost v oblasti dalšího vzdělávání;
- mapování činnosti SŠ a VOŠ v oblasti celoživotního vzdělávání;
- cílené shromažďování informací o problematice uznávání výsledků neformálního a informálního učení, jejich analýza a komparace jako podklad pro aplikaci tohoto přístupu v ČR.

Centra celoživotního vzdělávání

V roce 2003 byl dokončen projekt vytváření sítě center celoživotního vzdělávání v Moravskoslezském kraji (projekt KRAJ z programu Phare 2000). Současně započala tvorba

P308U P151U Black

sítě center celoživotního vzdělávání v Libereckém kraji (projekt Centrum vzdělanosti Libereckého kraje financovaný z prostředků Libereckého kraje).
Místní centra celoživotního vzdělávání jsou vytvářena při středních – nejčastěji odborných – školách, popř. vyšších odborných školách. Další vzdělávání nelze redukovat pouze na další odborné vzdělávání, do projektu jsou proto zapojena i gymnázia.
Síť je vedena řídícím centrem, které plní funkci koordinačního, koncepčního, metodického, evaluačního, vzdělávacího, vývojového, informačního a poradenského pracoviště.
Síť místních center je rozprostřena po celém kraji a přibližuje tak nabídku celoživotního vzdělávání zájemcům. Jako lektoři působí pedagogové škol a školy využívají a zhodnocují své materiální vybavení. Proti využívání učitelů jako lektorů v kurzech celoživotního vzdělávání směřovala řada námitek, kritizujících školskou výuku a její ustrnulé postupy.
Ze zkušeností NÚOV však vyplývá, že zapojení škol do oblasti celoživotního vzdělávání je cesta, která nutí školy daleko více respektovat životní realitu a vzdělávací potřeby jak samotných vzdělávajících se, tak sociálních partnerů. Účastníci kurzů a jejich učitelé se vzájemně obohacují a to je v konečném důsledku prospěšné jak výuce v rámci hlavní funkce školy, tak výuce programů celoživotního vzdělávání. Konečným důsledkem realizace celoživotního vzdělávání je větší otevřenost škol vůči veřejnosti.
Zejména rekvalifikace vedoucí k získání stupně vzdělání ve školách navíc zajišťují srovnatelnost výstupů z tohoto vzdělávání a z běžně realizovaných programů v rámci hlavní činnosti školy, což je účinná obrana proti devalvaci poskytovaného vzdělání.

Příprava pedagogických pracovníků škol na činnost v oblasti dalšího vzdělávání

Nezbytnou součástí budování sítě škol je potřebné vzdělávání pedagogických pracovníků, které je zaměřeno na tvorbu programů celoživotního vzdělávání, dále na problematiku vzdělávání dospělých, využívání e-learningu při celoživotním vzdělávání apod.

P308U P151U Black

V roce 2003 NÚOV připravil a akreditoval tři akce dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků: přípravu vzdělávacích programů celoživotního vzdělávání (16 seminářů realizovaných v rámci projektu Centrum vzdělanosti Libereckého kraje) a dále dvojici témat zaměřených na multikulturní vzdělávání, která jsou součástí kurikula středních a vyšších odborných škol: Multikulturní ošetřovatelství v kurikulu středního a vyššího zdravotnického vzdělávání. Multikulturní sociální činnost v kurikulu středního odborného školství.

Mediální výchova poprvé tématem semináře DVPP

Kromě seminářů k přípravě vzdělávacích programů celoživotního vzdělávání realizoval NÚOV v roce 2003 dva semináře dalšího vzdělávání pedagogů (DVPP). Velkému zájmu se těšil seminář Mediální výchova pro učitele společenskovědních předmětů na odborných školách, který se uskutečnil na jaře 2003 jako opakování úspěšného kurzu realizovaného v zimě 2002. Seminář byl rozvržen do 24 hodin a zahrnoval dvě samostatná témata: Film, zpravodajství, reklama a Média, mládež, zábava. Koncepce semináře byla zpracována ve spolupráci s Centrem mediálních studií Fakulty sociálních věd UK.

Výchova proti intoleranci, rasismu, antisemitismu a xenofobii byla tématem druhého semináře pro pedagogy, který NÚOV uskutečnil ve spolupráci s Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovy. Jednodenní kurz se soustředil na problematiku neonacismu a neofašismu a kromě zástupců středních odborných škol se jej účastnili i pedagogové z gymnázií.

Mapování činnosti SŠ a VOŠ v oblasti celoživotního vzdělávání

V průběhu roku 2003 realizoval NÚOV výběrové šetření týkající se aktivit středních a vyšších odborných škol v oblasti celoživotního vzdělávání. Sledovány byly oblasti:

P308U P151U Black

- motivace škol k realizaci celoživotního, resp. dalšího vzdělávání a/nebo překážky, které školy od těchto aktivit odrazují;
- spolupráce škol s různými partnery při realizaci programů celoživotního vzdělávání;
- přehled programů celoživotního vzdělávání realizovaných školami.

Více než polovina z celkem 160 škol, které se do šetření zapojily, odpověděla, že realizuje programy celoživotního vzdělávání. Nejčetněji, v téměř 40 %, jsou zastoupeny programy technicky zaměřené (např. strojírenství, elektrotechnika, stavebnictví, doprava), následují programy všeobecně vzdělávací (např. práce na PC, jazykové kurzy, osobnostně rozvíjející a občanské, ekologické), dohromady zhruba 32 %. Dále jsou realizovány programy ekonomické, zemědělské, pedagogické, umělecké, sociální a právní nebo zdravotnické. Mezi překážky, které zabraňují rozvoji dalšího vzdělávání na školách, školy nejčastěji řadily nedostatek personálních a časových aktivit, nedostatečný zájem veřejnosti či firem a vysoká míra specializace škol buď oborové (např. varhanářství), nebo ve vztahu k cílovým skupinám (zejména školy z pomezí speciálního školství či školy pro handicapované).

Cílené shromažďování informací o problematice uznávání výsledků neformálního a informálního učení

V rámci této činnosti se pracovníci NÚOV soustředili nejen na studium odborné literatury zabývající se uvedenou problematikou, ale i na zapojení do činnosti tzv. virtuálních komunit, které jsou aktivitami CEDEFOP (Evropské středisko pro rozvoj profesní přípravy). Důležité bylo také navázání kontaktů se zahraničními partnery.

P308U P151U Black

Tvorba, průběžná inovace a posuzování kurikulárních dokumentů

Příprava kurikulárních dokumentů patří k základním činnostem, jimiž se NÚOV podílí na uskutečňování koncepce a strategie odborného vzdělávání. NÚOV zodpovídá za jejich tvorbu, inovaci i posuzování jak na úrovni státu, tak na úrovni škol. Vedle této aktivity patřila k hlavním činnostem NÚOV v roce 2003 také příprava rámcových vzdělávacích programů, nových kurikulárních dokumentů, které vstoupí do české vzdělávací soustavy v souvislosti se zaváděním principu dvoustupňové tvorby vzdělávacích programů.

Rámcové vzdělávací programy pro střední odborné vzdělávání - obhájena koncepce i první návrhy

V první polovině roku 2003 se uskutečnilo připomínkové řízení ke koncepci rámcových vzdělávacích programů pro střední odborné vzdělávání, jejichž upravenou verzi NÚOV dokončil na konci roku 2002. Součástí připomínkového řízení byly i návrhy prvních rámcových vzdělávacích programů pro sedm oborů vzdělání (čalouník, elektrikář, truhlář, umělecký truhlář, krejčí, pozemní stavitelství a strojírenství).

Oslovení odborníci a další zájemci se mohli vyjádřit k rámcovým vzdělávacím programům jak písemnou formou, tak prostřednictvím formuláře uveřejněného na webových stránkách NÚOV a také na desítce pracovních seminářů, které NÚOV na začátku roku 2003 zorganizoval.

Podstatným výsledkem posuzování návrhů rámcových vzdělávacích programů pro obory vzdělání bylo potvrzení přijatelnosti jejich koncepce a celkového pojetí. Toto pojetí zdůrazňuje charakter celostního a komplexního vzdělávání, jehož základním cílem je připravit žáky na smysluplný a odpovědný osobní, občanský a profesní život. Proto rám-

P308U P151U Black

Odborné vzdělávání

KONCEPCE ZPRACOVÁVÁNÍ RVP

Rámcové vzdělávací programy jsou vytvářeny na úrovni šířeji pojatých **oborů vzdělání**. Naplňují se tak požadavky stanovené v návrhu zákona o vzdělávání, směřující k tomu, aby rámcový vzdělávací program byl zpracován pro každý obor vzdělání.

Jako základní metodologický nástroj pro vymezení cílů NÚOV využil **koncept čtyř cílů vzdělávání pro 21. století** (tzv. **Delorsův koncept čtyř pilířů**) formulovaný Mezinárodní komisí UNESCO. Kategorie cílů a jejich definování je v současné pedagogické teorii poměrně obtížnou záležitostí, pro účely tvorby RVP cíle diferencujeme do následujících úrovní:

. **globální cíle**, které vyjadřují určitou vizi, o jejíž naplnění škola i jednotliví vyučující svou pedagogickou prací usilují,
. **výsledky** vzdělávání, které v operacionalizované podobě vyjadřují konkrétní vzdělávací požadavky na změnu osobnosti žáka ve všech rovinách (tj. kognitivní, afektivní, psychomotorické),
. **kompetence**, které označují ohraničené struktury schopností a znalostí (deklarativních, procedurálních a strategických) a s nimi souvisejících postojů a hodnotových orientací, které jsou předpokladem pro výkon, a proto i způsobilost žáka ve vymezené oblasti činnosti.
Kompetence jsou implicitně zahrnuty v cílech (jsou specificky integrovanými cíli). Proto budou-li naplněny uvedené cíle, získá žák i uvedené kompetence (kompetence jako výsledek). Kompetence jsou dále členěny na klíčové, profesní a občanské. Jejich vyčleněním je podtržen důraz, který je kladen na jejich plnění.

<ZPĚT

http://www.nuov.cz/vzdelavani/rvp_koncepce.htm

O přípravě rámcových vzdělávacích programů, jejich koncepci, struktuře i dosavadním vývoji referuje NÚOV na svých webových stránkách.

P308U P151U Black

cové vzdělávací programy orientují vzdělávání na výsledky vzdělávání – požadované kompetence absolventa, nikoli na obsah vzdělávání. Jejich zpracování tak bude základním předpokladem pro systematický rozvoj celoživotního vzdělávání a v jeho rámci i pro rozvoj mechanizmů umožňujících oceňovat výsledky učení dosažené jinak než systematickým vzděláváním.

Vedle potvrzení celkové koncepce a pojetí rámcových vzdělávacích programů však připomínkové řízení přineslo i řadu podnětů k dílčím úpravám jejich obsahu. Práce na dalších rámcových vzdělávacích programech tak doprovázejí úpravy hotových programů i změny v celkové metodice tvorby.

Paralelně s posuzováním koncepce a prvních návrhů rámcových vzdělávacích programů nabývaly konkrétních obrysů první školní vzdělávací programy. Sadu osmi vzdělávacích programů zpracovaných podle návržených rámcových vzdělávacích programů vytvořily týmy partnerských škol projektu POSUN (program Phare), jehož hlavním koordinátorem byl NÚOV. Na výsledky projektu POSUN navázal projekt pokusného ověřování vytvořených školních vzdělávacích programů, který začal ve školním roce 2003/2004 na partnerských školách.

Tvorba nových učebních dokumentů, inovace a úpravy stávajících

Jedním z předpokladů úspěchu kurikulární reformy ve středním odborném vzdělávání a postupného zavádění rámcových vzdělávacích programů je nutnost udržet plnou funkčnost odpovídající částí stávající vzdělávací soustavy. Značnou část kapacity odborných pracovníků ústavu proto zabírá péče o učební dokumenty platných učebních a studijních oborů středních škol a studijních oborů vyšších odborných škol. Celkově jde o zhruba 900 souborů učebních dokumentů pro středoškolské odborné vzdělávání

P308U P151U Black

a 130 souborů učebních dokumentů VOŠ. V průběhu několika posledních let to ročně znamená více než 100 požadavků na zpracování (tvorbu nových nebo inovaci a úpravy existujících) učebních dokumentů středoškolských a zhruba dalších 30 dokumentů vyšších odborných škol.

Důležité a náročné bylo také zpracování a obhájení koncepce dalšího rozvoje studijního oboru lyceum. Na základě analýzy stávajících zkušeností s výukou lycejních oborů a uplatněním jejich absolventů a posouzení možností a funkčnosti vzniku nových schválilo MŠMT doporučení rozšířit skupinu lycejních oborů o dva – přírodovědné a zdravotnické lyceum. Následně byla zahájena příprava učebních dokumentů tak, aby výuka v nových oborech mohla být zahájena ve školním roce 2005-2006.

Specifikem roku byl značný tlak na tvorbu nových pedagogických dokumentů pro střední a vyšší zdravotnické školy v návaznosti na legislativní změny týkající se odborné způsobilosti nelékařských zdravotnických povolání (zákon č. 96/2004 Sb.) Znamenalo to zejména vypracovat urychleně učební dokumenty pro nový studijní obor (a povolání) zdravotnický asistent, nahrazující obor všeobecná sestra, a pro studijní obor vyšších zdravotnických škol diplomovaná všeobecná sestra, který je nutné uvést do souladu s požadavky EU na toto regulované povolání. Učební dokumenty obou oborů vznikaly za podmínek, kdy nebyl ještě přijat citovaný zákon a navazující právní normy, zejména vyhláška o činnostech nelékařských zdravotnických pracovníků. Práce na transformaci zdravotnických oborů budou pokračovat i v příštím roce.

Expertní a poradenská činnost

S žádostí o odborná stanoviska či posouzení materiálů se na ústav průběžně obracejí zejména zástupci škol a dalších institucí v krajích a pracovníci ministerstva školství.

P308U P151U Black

Paleta žádostí tohoto typu je velmi pestrá. Mezi časově nejnáročnější práce patří posuzování rukopisů učebnic - v roce 2003 jich bylo celkem 9. Náročné bylo i posouzení 115 projektů předložených školami v programu vyhlášeném MŠMT na podporu odborného vzdělávání. Zejména v souvislosti s blížícím se vstupem do Evropské unie také roste počet žádostí o porovnávání obsahu vzdělávání v různých oborech vzdělání pro účely nostrifikace vysvědčení.

Části učebních dokumentů také na internetových stránkách NÚOV

Rokem 2003 výrazně pokročilo několikaleté úsilí směřující k vystavení vybraných částí platných učebních dokumentů na internetových stránkách www.nuov.cz, v návaznosti na aktualizaci přílohy č. 1 vyhlášky č. 354/1991 Sb. Postupně tak byly do elektronické podoby převedeny (do HTML formátu) a vystaveny na internetových stránkách vybrané části 550 platných učebních dokumentů (profil absolventa, charakteristika oboru a učební plány) a celé platné učební osnovy všeobecně vzdělávacích předmětů. NÚOV tuto aktivitu pokládá za svůj příspěvek k růstu transparentnosti českého vzdělávacího systému.

Odborné vzdělávání

:: řazení podle úrovně vzdělávání

název předmětu	schvalovací doložka	počet týdně vyuč. hodin	poznámka
Aplikovaná psychologie (Psychologie)	ze dne 3. 6. 1993 čj. 17932/93-23 s platností od 1. 9. 1993	4–6	
Cizí jazyk pro dvouleté učební obory SOU	ze dne 20. 6. 2000 čj. 21791/2000-22 s platností od 1. 9. 2000	2-4	s návazností na ZŠ
Cizí jazyk pro tříleté učební obory SOU	ze dne 3. 9. 1999 čj. 27668/99-22 s platností od 1. 9. 2000	6 hod. celkem	s návazností na ZŠ
Cizí jazyk pro nástavbové studium	ze dne 3. 9. 1999 čj. 27670/99-22 s platností od 1. 9. 2000	6-8	
Cizí jazyk pro tříleté učební obory SOU	ze dne 28. 8. 2002 čj. 25446/2002-22 s platností od 1. 9. 2002	2-3	určeno pro výuku dalšího cizího jazyka, začáteční úroveň
Cizí jazyk pro SOŠ a studijní obory SOU	ze dne 3. 9. 1999 čj. 27669/99-22 s platností od 1. 9. 2000	12-16	s návazností na ZŠ
Cizí jazyk pro studijní obory SOŠ a SOU	ze dne 28. 8. 2002 čj. 24938/2002-22 s platností od 1. 9. 2002	8-12	určeno pro výuku dalšího cizího jazyka, začáteční úroveň
Český jazyk a literatura pro nástavbové studium	ze dne 19. 7.1999 čj. 25625/99-22 s platností od 1. 9. 1999	4-6	
Český jazyk a literatura pro dvouleté učební obory SOU, CJL 201, 211	ze dne 8. 5. 1991 čj. 12534/91-20 s platností od 1. 9. 1991	2 - 4	
Český jazyk a literatura pro střední odborné školy a čtyřleté studijní obory středních odborných učilišť	ze dne 19. 7. 1999 čj. 25625/99-22 s platností od 1. 9. 1999	SOŠ: 10 - 14 SOU: 8 – 10	

http://www.nuov.cz/vzdelavani/osnovy-predmety.htm

P308U P151U Black

Podpora implementace kurikulárních dokumentů

Rámcové vzdělávací programy (RVP) jsou centrální úrovní kurikulárního systému a zároveň jedním z článků systému, který umožní účinněji přizpůsobovat programy odborného vzdělávání požadavkům trhu práce. S přípravou přechodu české vzdělávací soustavy na dvoustupňové kurikulum a s tvorbou RVP souvisí také inovace dalších prvků stávajícího systému středního odborného vzdělávání. Rok 2003 se odvíjel ve znamení práce na nové soustavě oborů vzdělání a přípravách nové podoby profesních profilů.

Nová soustava oborů vzdělání

Rámcové vzdělávací programy pro střední odborné vzdělávání jsou vytvářeny pro jednotlivé obory vzdělání. Pojetí programů a šířka či hloubka odborného vzdělávání, kterou závazně nastavují, proto úzce souvisí s tím, jak je koncipována soustava oborů vzdělání, k nimž jsou vztaženy.

Stávající soustava obsahuje zhruba osm set oborů vzdělání nejběžnějších typů (tj. úrovně H – dosažené vzdělání odpovídající vyučení, M a L – dosažené vzdělání odpovídající maturitě). Nová soustava je navrhována na základě vymezení širšího kvalifikačního profilu jednotlivých oborů vzdělání a bude zahrnovat necelé tři stovky oborů vzdělání.

Diskuse o návrhu nové soustavy, jejíž pracovní verzi NÚOV předložil v prvním pololetí 2003, se zúčastnili zástupci ministerstva školství a ministerstev práce a sociálních věcí, zdravotnictví, zemědělství, průmyslu a obchodu, místního rozvoje a ministerstva vnitra. Do projednávání se zapojili také představitelé škol a jejich asociací, krajů a sociální partneři – mimo jiné ze Svazu průmyslu a dopravy, Hospodářské komory, Agrární komory, Unie zaměstnavatelských svazů, Českomoravské konfederace odborových svazů nebo Svazu obchodu ČR. Upravený návrh následně schválilo ministerstvo školství a stal se tak stra-

P308U P151U Black

tegickou vizí, která ve středním odborném vzdělávání určuje, pro které obory vzdělání budou postupně zpracovány rámcové vzdělávací programy.

Profesní profily

Profesní profil popisuje kvalifikaci požadovanou trhem práce, jejíž dosažení zprostředkovává rámcový vzdělávací program. Schválení návrhu části soustavy oborů vzdělání má velký význam také pro další pokračování tvorby profesních profilů. V prvé řadě umožňuje relativně přesně stanovit jejich celkový cílový počet. Profesní profil bude totiž nutný pro většinu z nově navrhovaných oborů vzdělání, přesněji pro každý obor, jehož existenci zakládá potřebnost odborné kvalifikace poskytované vzdělávacími programy vytvořenými na jeho základě.
Tyto vazby mezi RVP a pojetím, koncepcí a obsahem profesních profilů podrobně vysvětluje metodický materiál, který se stal součástí připomínkového řízení k RVP v prvním pololetí roku 2003.
V roce 2003 NÚOV zpracoval pracovní návrhy profesních profilů pro většinu z téměř tří stovek oborů vzdělání navržených novou soustavou. Tvůrci RVP tak budou mít k dispozici východisko popisující nároky trhu práce na odborné vzdělávání a sociální partneři prostředek, kterým mohou odborné vzdělávání ovlivňovat.

Dialog se sociálními partnery

Profesní profily pro obory vzdělání jsou vytvářeny jako nástroje, které spojují svět práce a svět přípravy na ni. Proto je nemohou vytvářet pouze experti z oblasti vzdělávání, nebo pouze experti ze sféry výkonu práce. Na jejich tvorbě se musí podílet oba typy expertů. Prostorem, kde se mohou odborníci ze světa práce a odborníci školské sféry setkávat, jsou oborové skupiny NÚOV. Oborové skupiny plnily v r. 2003 zejména funkci expertní.

P308U P151U Black

Odborné vzdělávání

Východiskem pro pokračování komunikace může být následující schéma. Představuje pracovní návrh vztahů mezi kvalifikacemi a prostředky vedoucími k jejich dosažení v rámci celoživotního vzdělávání:

Schéma vztahů požadavků na kvalifikace a prostředků k jejich dosažení v rámci celoživotního učení

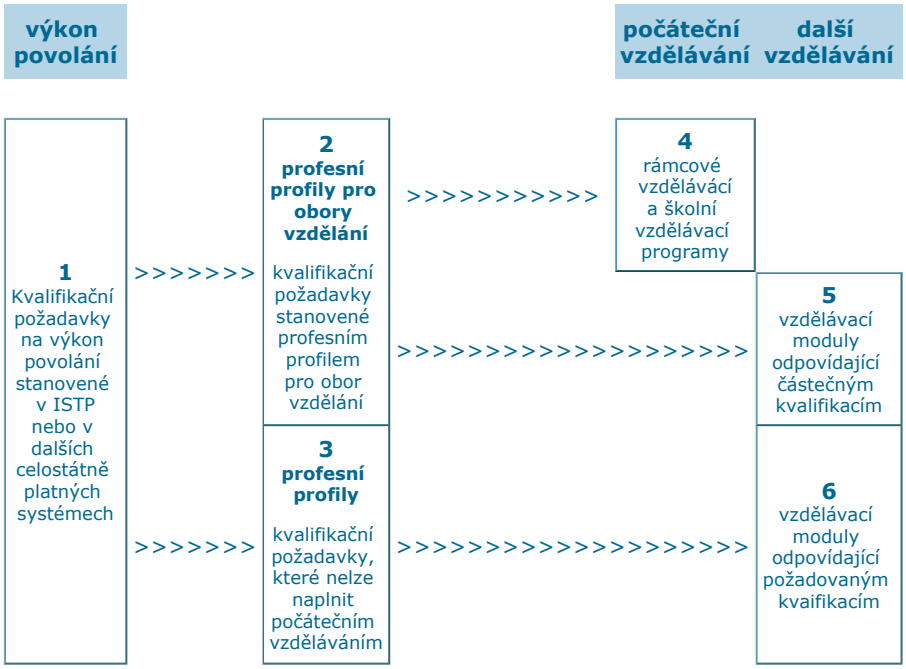

1
Požadované kvalifikace – uznané výsledky učení požadované trhem práce.

2
Počáteční odborné kvalifikace stanovované s ohledem na požadavky sféry práce i na možnosti vzdělávání. Jsou koncipovány jako maximálně široké, s důrazem na obecné požadavky. Mají vnitřní strukturu, která zakládá jejich získání jak v celkové podobě – celkové kvalifikace, tak po částech – dílčí kvalifikace.

3
Další odborné kvalifikace stanovované zpravidla jako velmi konkrétní a specifické – podle potřeb pracovního uplatnění. Stanovují se s cílem doplnit, inovovat, změnit nebo zvýšit počáteční odborné kvalifikace.

4
Vzdělávání v programech odborného vzdělávání je základní cestou k získání odborných kompetencí, odpovídajících celkovým počátečním odborným kvalifikacím (vstupní uplatnění na trhu práce) a k získání kompetencí pro uplatnění v celém dalším životě.

5
Vzdělávání v modulech, které vede k získání některých kompetencí odpovídajících požadavkům profesních profilů pro obory vzdělání. Jejich stanovená kombinace vede k získání odborných kompetencí odpovídajících celkovým počátečním kvalifikacím. Uplatňují se zejména při rekvalifikacích.

6
Vzdělávání v modulech, které vede k doplnění, inovaci, změně či rozšíření odborných kompetencí potřebných k získání specifických kvalifikací umožňujících jasně vymezené pracovní uplatnění. Vzdělávání (dospělých) vychází jednoznačně z potřeb sféry práce.

http://www.nuov.cz/vzdelavani/kvalifikace_navrh14.htm

<ZPĚT

P308U P151U Black

Výsledkem jejich práce byly například podklady pro tvorbu RVP, návrhy profesních profilů nebo texty zaměřené na sledování vývojových trendů ve skupinách příbuzných povolání. Členové oborových skupin rovněž poskytovali kvalifikovaná stanoviska a připomínky k různým návrhům či problémům spojeným s tvorbou vzdělávacích programů.

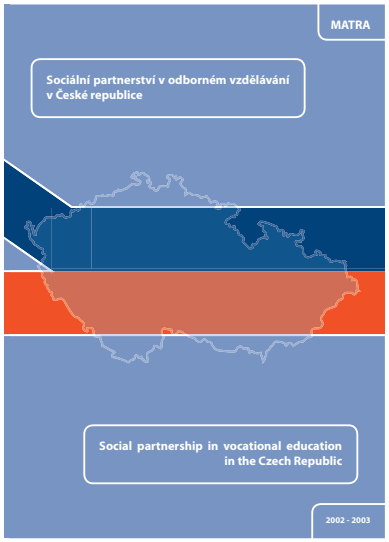

Výsledky řešení několika mezinárodních projektů, zejména MATRA – Sociální partnerství v odborném vzdělávání v ČR, vyústily spolu s dalšími podněty do diskuse o změnách struktury a způsobu práce oborových skupin. Navrhované změny mají postupně zvýšit autoritu výstupů z činnosti oborových skupin a vytvořit prostředí, v němž se mohou výrazněji uplatnit zástupci sociálních partnerů v oblastech zabývajících se vývojem kvalifikací i vzdělávacích programů směřujících k jejich dosahování. Cestou ke zvýšení autority oborových skupin bude počínaje rokem 2004 posílování účasti sociálních partnerů prostřednictvím jimi delegovaných zástupců.

P308U P151U Black Cyan Magenta Yellow

Koordinace sféry vzdělávání a trhu práce

Studium a analýzy v oblasti vzdělávání a trhu práce je třeba koncipovat systematicky a komplexně. Školy, žáci, rodiče, absolventi i sociální partneři a pracovníci rozhodující o koncepci vzdělávání i síti škol by měli mít přístup k pravidelně aktualizovaným údajům o stavu, vývoji a trendech zaměstnanosti, o vývoji ekonomiky, o vzdělávacích programech škol i o nabídce volných míst ve všech regionech. Tento ambiciózní cíl sleduje projekt Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce (ISA), který z pověření ministerstva školství začalo v roce 2003 řešit oddělení analýzy potřeb trhu práce NÚOV. V tomto roce oddělení zpracovalo první čtyři publikace.

Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce (ISA)

Hlavním cílem projektu ISA je vybudovat funkční informační systém, který umožní shromažďovat, zpracovávat a analyzovat relevantní informace a postupně také prognózovat vývoj požadavků trhu práce a možností uplatnění absolventů škol. Systém je zaměřen především na informace, které souvisejí se situací absolventů středních škol při přechodu na trh práce. Jedná se zejména o informace o ekonomickém a demografickém vývoji, nárocích a potřebách trhu práce, a dále o informace školského systému, tj. informace o vývoji vzdělávacího systému, o očekáváních, která absolventi spojují s výukou, o názorech absolventů na jejich připravenost vstoupit do světa práce a o problémech absolventů při přechodu do praxe.

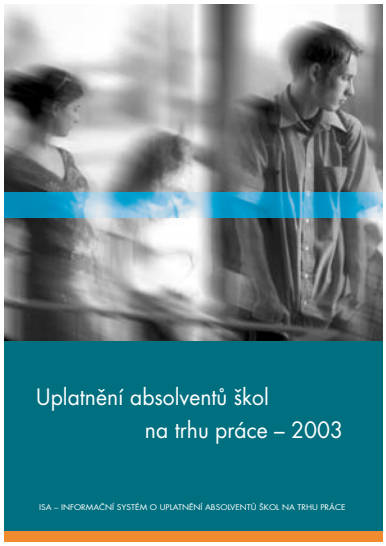

Cyan Magenta Yellow P308U P151U Black

Velmi podstatnou funkcí systému ISA je pravidelné předávání dat a výsledků analýz důležitým skupinám uživatelů. Jedná se především o zájemce o studium na středních, vyšších a vysokých školách a absolventy škol, kteří se chtějí orientovat v situaci na trhu práce, dále o pracovníky v oblasti kariérového poradenství, ať jsou to výchovní poradci škol

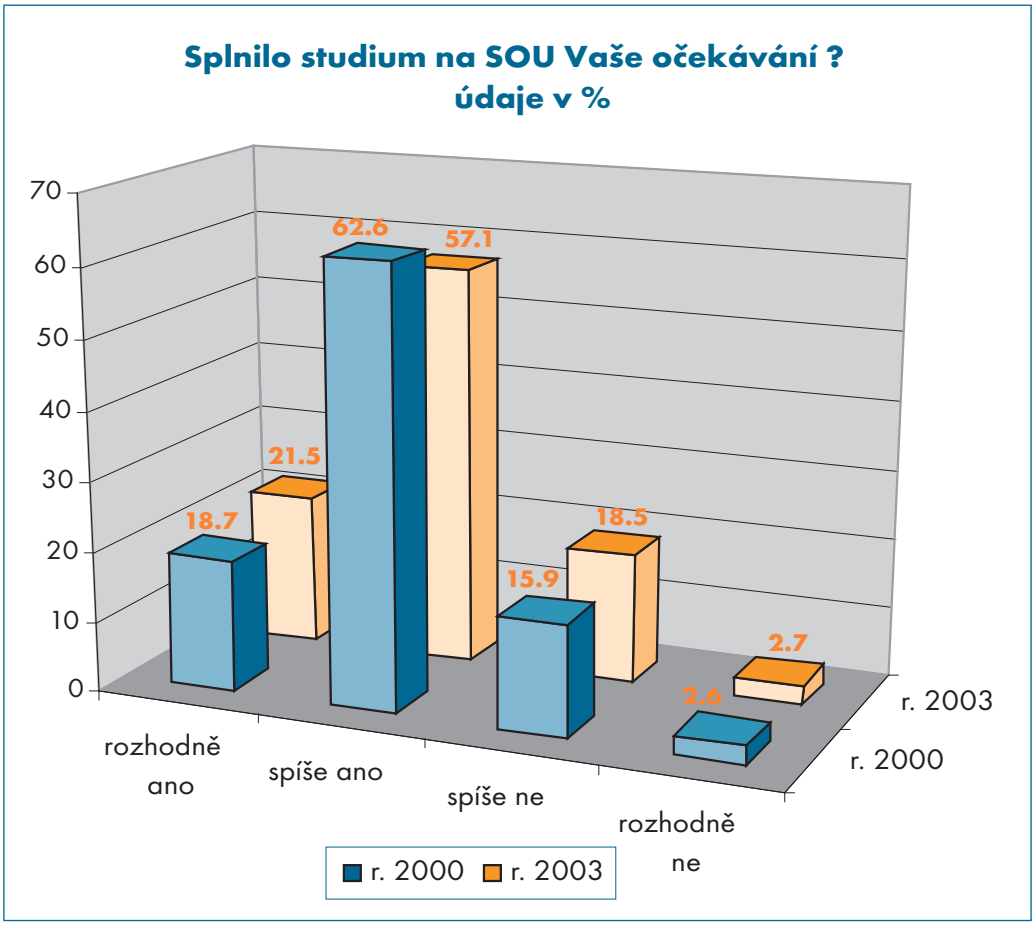

Graf z publikace Přechod absolventů středních škol do praxe a jejich uplatnění - II. etapa.

P308U P151U Black

nebo pracovníci informačních a poradenských středisek úřadů práce či jiných poradenských agentur. Ti všichni potřebují informace o vývoji počtu absolventů jednotlivých oborů (skupin oborů), o vývoji koncepce a obsahu odborného vzdělávání a rovněž informace o tendencích vývoje na trhu práce (perspektivy odvětví, potřeby zaměstnavatelů, uplatnění absolventů).
Druhou skupinu uživatelů tvoří pracovníci ovlivňující koncepci vzdělávání, tedy řídící pracovníci různých úrovní (ministerstva – zejména MŠMT a MPSV, úřady práce, orgány krajů), kteří jsou spolutvůrci školské politiky, pedagogové škol ovlivňující tvorbu vzdělávací nabídky školy a tvorbu a realizaci kurikula a zejména pracovníci NÚOV, garanti jednotlivých oborů vzdělání.

Základní publikace vytvořené v rámci projektu ISA v roce 2003

Festová, J. – Vojtěch, J.: *Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním - 2003*. Praha, NÚOV 2003. 66 s.

Trhlíková, J. - Vojtěch, J. – Úlovcová, H.: *Přechod absolventů středních škol do praxe a jejich uplatnění - II. etapa*. 1. vyd. Praha, Národní ústav odborného vzdělávání 2003. 78 s.

Sukup, R. – Vojtěch, J. : *Analýza profesní struktury pracovních sil v České republice z pohledu sféry vzdělávání – 2003*. Vývojové trendy zaměstnanosti v období let 1991 až 2002. 1. vyd. Praha, Národní ústav odborného vzdělávání 2003. 82 s. ISBN 80-85118-79-3.

P308U P151U Black

Vojtěch, J. – Úlovcová, H. – Trhlíková, J. – Festová, J.: *Uplatnění absolventů škol na trhu práce – 2003*. 1. vyd. Praha, Národní ústav odborného vzdělávání 2003. 71 s. ISBN 80-85118-80-7.

Podrobněji o těchto titulech viz kap. Přehled ediční činnosti.

Projekt RISA

Problematika uplatnění absolventů na trhu práce bude vyžadovat vzhledem k významným regionálním rozdílům v nezaměstnanosti i regionální přístup. Ten byl uplatněn a vyzkoušen při realizaci projektu RISA - Regionálního informačního systému o uplatnění absolventů škol na trhu práce v Moravskoslezském kraji.
Na tomto projektu, který byl součástí programu Phare 2000, NÚOV spolupracoval s Vysokou školou podnikání Ostrava a Sdružením pro rozvoj lidských zdrojů. Systém je provozován na adrese www.risa.cz a je přístupný jak žákům a jejich rodičům, kteří se na základě těchto informací mohou rozhodovat o volbě vzdělávací dráhy, tak i dalším uživatelům, jako jsou například krajské úřady, úřady práce, školy, zaměstnavatelé apod.

Pokračování prací v rámci projektu ISA v dalších letech

V roce 2004 bude budování Informačního systému o uplatnění absolventů na trhu práce pokračovat šetřením zaměstnavatelů a šetřením vybraných inovačních podnětů a vývojových trendů v odvětvích, aby mohl být analyzován jejich vliv na potřeby kvalifikace pracovníků. Připravena je také realizace další vlny výzkumu přechodu absolventů škol do praxe, tentokrát se zaměřením na absolventy oborů SOŠ.

P308U P151U Black

Podpora kariérového poradenství

Jednotný a provázaný systém kariérového poradenství v České republice chybí. Problematice se věnuje současně několik institucí, komplexní přístup k řešení otázek spojených s volbou vzdělávací dráhy a profesní kariéry i jednotná politika státu dosud chybí. Hlavní rozsah prací NÚOV v této oblasti směřoval v roce 2003 do projektu Kariérové poradenství v České republice, který NÚOV ve spolupráci s Institutem pedagogicko-psychologického poradenství a Správou služeb zaměstnanosti ministerstva práce začal řešit v roce 2002. Kromě tohoto rozsáhlého projektu, jehož součástí byla i participace na mezinárodním projektu OECD Review of career guidance policies, pracoval NÚOV na dvojici projektů zaměřených na vzdělávání a metodickou podporu kariérových poradců a učitelů na základních a středních školách - projekt MODILE - EUROCARCO z programu Leonardo da Vinci, projekt Start z programu Phare.
Další oddíl aktivit NÚOV v kariérovém poradenství patřil v roce 2003 sledování vzdělávací nabídky středních a vyšších škol a činnosti Centra kariérového poradenství, které poskytuje cíleně zaměřené poradenství nerozhodnutým uchazečům o studium.

Projekt Kariérové poradenství v České republice

Hlavním cílem dvouletého projektu Kariérové poradenství v České republice bylo formulovat národní politiku v oblasti služeb kariérového poradenství. Do roku 2003 vstupoval tým řešitelů se zpracovaným tzv. národním dotazníkem detailně mapujícím služby kariérového poradenství v ČR, který byl ve spolupráci s experty na danou problematiku připraven pro projekt OECD.
Na základě výsledků výzkumu služeb kariérového poradenství a potřeb jejich klientů na základních a středních školách, úřadech práce, návazně ze závěrů panelových diskusí s výchovnými poradci působícími na jednotlivých typech škol byla zpracována Národní

P308U P151U Black

zpráva o kariérovém poradenství v ČR. Národní zpráva analyzovala stávající systém kariérového poradenství, definovala jeho hlavní problémy a identifikovala směry dalšího rozvoje.
Završením výzkumných a koncepčních prací projektu Kariérové poradenství v České republice se stal Návrh národní politiky rozvoje kariérového poradenství České republiky. Zdrojem informací byla - vedle uvedených výzkumů a Národního dotazníku - doporučení expertů OECD, kteří navštívili Českou republiku v rámci projektu Review of career guidance policies na začátku roku 2003. Návrh národní politiky rozvoje kariérového poradenství představil NÚOV společně s partnery projektu na národní konferenci. Na konci roku předložili řešitelé upravenou verzi návrhu ke schválení ministerstvu školství.
Národní politika kariérového poradenství v České republice se stala prvním dokumentem, který se v komplexním pohledu zabývá současnou situací, definuje hlavní problémy v této oblasti, identifikuje jejich příčiny a především pak navrhuje ucelenou strategii dalšího rozvoje v souladu s národními předpoklady i mezinárodními trendy.

Stěžejním cílem národní politiky je vytvořit systémové podmínky pro zabezpečování skutečně kvalitních služeb kariérového poradenství. S ohledem na to strategie sleduje jednotlivé dílčí cíle a definuje následující pilíře:

Cíl 1 Optimalizovat (posílit a zefektivnit) komplex služeb kariérového poradenství, který zahrnuje kariérové vzdělávání, poskytování kariérových informací a pedagogicko-psychologické služby související s rozhodováním o vzdělávací a profesní dráze, účelně kariérové poradenství integrovat a harmonizovat činnosti, které v této oblasti realizují školy a specializovaná poradenská zařízení s ohledem na jejich odborný potenciál.

Pilíř 1 Vytvoření integrovaného systému kariérového poradenství:
integrace horizontální (mezirezortní – MŠMT a MPSV na úrovni centra i regionu), inte-

grace vertikální (garantující přístup ke všem úrovním systému kariérového poradenství, bezproblémovou průchodnost celým systémem).

Cíl 2 Zabezpečit rovný a široký přístup k ucelenému spektru základních služeb kariérového poradenství poskytovaných na odpovídající odborné úrovni.

Pilíř 2 Rozvíjení služeb kariérového poradenství na úrovni školy.

Cíl 3 Zabezpečit kontinuitu mezi kariérovým vzděláváním, poskytováním kariérových informací a pedagogicko-psychologickými službami souvisejícími s rozhodováním o vzdělávací a profesní dráze.

Pilíř 3 Propojení poradenské a vzdělávací činnosti ve školách.

Cíl 4 Vytvořit reálné podmínky pro funkčnost a kvalitu poradenských služeb.

Pilíř 4 Systém informační, vzdělávací a metodické podpory služeb kariérového poradenství.

Projekt START

Vytvoření komplexního systému vzdělávací, metodické a informační podpory učitelů a žáků si kladl za cíl projekt Start (Znalosti – dovednosti – informace: úspěšný start absolventů na trh práce), který byl v letech 2002 a 2003 realizován na školách v Karlovarském a Ústeckém kraji. Projekt byl součástí programu Phare a jeho koordinátorem byla společnost DHV CR, s. r. o.
Vzdělávání učitelů bylo postaveno na tzv. multiplikačním efektu. Kurzy absolvovalo 140

P308U P151U Black

pedagogů, řada z nich by měla v budoucnu školit své další kolegy v regionu. Metodické a učební materiály, které projektový tým v roce 2003 připravil, mohou učitelé využívat ve výuce Výchovy k volbě povolání a Úvodu do světa práce i při poskytování poradenských služeb. Žákům jsou určeny pracovní sešity, které je mají atraktivní formou dovést k osvojení znalostí a dovedností nezbytných pro rozhodování o vlastní vzdělávací a profesní dráze i pro pozdější pracovní uplatnění (viz též přílohu Přehled projektů, které NÚOV řešil v roce 2003).

Modile – Eurocarco

Rokem 2003 se dovršily práce na dvouletém projektu z programu Leonardo da Vinci MODILE - EUROCARCO: Modulární distanční vzdělávání pro evropskou mobilitu kariérových poradců. Projekt si kladl za cíl připravit na základě analýzy a srovnání kariérového poradenství v partnerských zemích, analýzy vzdělávání kariérových poradců a jejich vzdělávacích potřeb obsah vzdělávání kariérových poradců, zpracovat ho do modulárního systému a podpořit jeho realizaci metodickými prostředky.
V roce 2003 dokončil mezinárodní projektový tým, jehož hlavním koordinátorem byl Štátny inštitút odborného vzdelávania Ministerstva školstva Slovenskej republiky, jedenáct vzdělávacích modulů a zahájil práce na e-learningové podobě vzdělávacího programu. Hlavním výstupem celého projektu je multimediální distanční program. Dále byly v tiště-

Popisek k obrázku: sérii šesti videofilmů prezentujících hlavní směry odborného vzdělávání si školy mohou objednat na CD a videokazetách.

P308U P151U Black Cyan Magenta Yellow

né podobě a na CD-ROM připraveny následující produkty: jedenáct textových příruček k modulům, terminologický slovník a příručka legislativních předpisů.

Centrum kariérového poradenství

Centrum kariérového poradenství NÚOV poskytuje individuální poradenské služby zaměřené na volbu studia žákům základních škol, maturantům a uchazečům o studium při zaměstnání. Klienti mohou své dotazy telefonovat, využít klasické a elektronické pošty nebo si domluvit osobní konzultaci.

Servis byl poskytován v pracovní dny od 9 do 16 hodin. Poradenství prostřednictvím telefonu a pošty bylo bezplatné, za osobní konzultaci, která trvá obvykle hodinu, se účtuje poplatek 150 korun.
V roce 2003 využilo možnost telefonické poradny přes 1500 zájemců, více než 500 dotazů adresovali uchazeči o studium formou pošty nebo e-mailové pošty. Osobní konzultaci absolvovalo zhruba 150 lidí.

Klienty centra byly především žáci základních škol a jejich rodiče, kteří většinou navštívili výchovného poradce, případně pedagogicko-psychologickou poradnu či informační a poradenské středisko úřadu práce. V Centru kariérového poradenství však hledali jak doplnění svých informací, tak další možné řešení svého problému. Řada klientů oceňovala možnost anonymní poradny.

Velké množství dotazů směřovalo k základním informacím o školském systému a o možnostech studia, objevovala se i kritika výchovných poradců, pedagogicko-psychologických poraden a dalších poradenských středisek. Dotazy se týkaly především projektování vzdělávací dráhy a vzdělávací nabídky středních škol.

P308U P151U Black

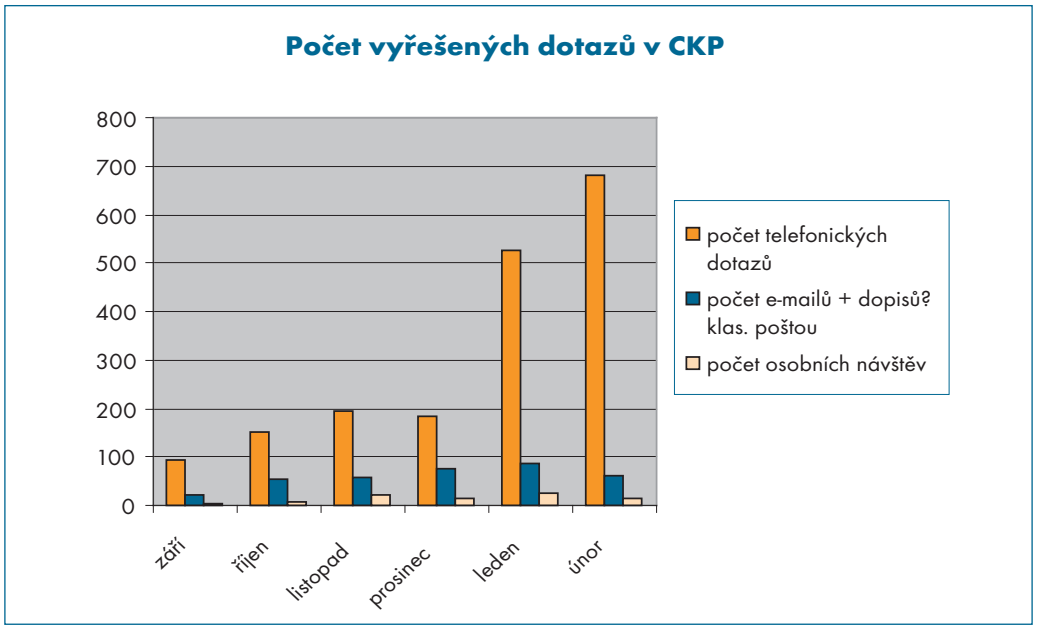

Další skupinou klientů byli žáci středních škol a jejich rodiče. Jejich problémy se týkaly především řešení předčasných odchodů ze středoškolského vzdělávání (možnost přestupu na jinou školu, na jiný obor studia, prostupnost vzdělávacích cest atd.). Zaměstnaným i nezaměstnaným klientům poskytovalo CKP informace o studiu při zaměstnání a možnosti doplnit si maturitu v nástavbovém studiu. Absolventům maturitního studia pak šlo o hledání vhodného oboru na VOŠ.

Sledování vzdělávací nabídky středních a vyšších škol

V roce 2003 byla aktualizována databáze vzdělávací nabídky středních a vyšších odborných škol. Databáze zahrnuje seznam všech středních a vyšších škol, jejich adresy, kontaktní údaje, přehled učebních a studijních oborů otevíraných v příštím školním roce,

údaje o počtu přihlášených a přijímaných uchazečů, termínu dne otevřených dveří, dále o skladbě, formě a termínu přijímacího řízení, školném, možnosti ubytování a podmínkách studia handicapovaných uchazečů. Součástí databáze jsou i možnosti studia při zaměstnání.
Databázi NÚOV aktualizuje každoročně - je nutným informačním podkladem pro Centrum kariérového poradenství i pro publikace z řady Kam na školu.

Publikace Kam na školu

V roce 2003 připravil NÚOV dvojici tradičních informačních příruček pro uchazeče o studium: v březnu vydal publikaci Kam na školu – vyšší odborné školy v České republice, obsahující kompletní vzdělávací nabídku vyšších odborných škol. V listopadu vydal publikaci Kam na školu – střední školy v České republice, nabízející kompletní informace o vzdělávací nabídce středních škol.
Tuto každoroční produkci NÚOV v roce 2003 obohatil o třetí díl řady, publikaci Kam na školu – anotace studijních a učebních oborů středních škol, která poprvé v knižní podobě nabídla čtenářům informace o náplni studia středoškolských oborů a možnostech uplatnění absolventů.

Publikaci Kam na školu - střední školy v ČR doplňuje vyhledávač škol a oborů v sekci Kam na školu na webových stránkách NÚOV.

P308U P151U Black

Mezinárodní spolupráce

Spolupráce s mezinárodními institucemi a účast na mezinárodních projektech umožňují NÚOV sledovat vývoj odborného vzdělávání v zahraničí a konfrontovat trendy v České republice s děním v jiných evropských zemích. NÚOV se zároveň podílí na shromažďování, analýze a vzájemné výměně informací a šíření dobrých zkušeností, což umožňuje ovlivňovat celkový vývoj v odborném vzdělávání.

Rok 2003 představoval pro NÚOV zvýšenou aktivitu v procesu závěrečné přípravy ČR na vstup do EU. V rámci tzv. lisabonského procesu a kodaňského procesu byl ústav zapojen do přípravy mechanizmů spojených s uznáváním odborných kvalifikací a zajištěním jejich transparentnosti. Začaly se vytvářet podmínky pro převzetí funkce Národní agentury Europassu, která bude mít klíčový význam z hlediska mobility pracovníků na evropském integrovaném trhu práce. Aktivní zastoupení měl NÚOV i v jedné z pracovních skupin zabývající se rozpracováním cílů lisabonské strategie směřující ke zvýšení přitažlivosti učení, posílení jeho celkové propojenosti se životem a společností.

Mezinárodní aktivity v roce 2003 lze rozčlenit do dvou hlavních oblastí. První tvoří konkrétní výzkumné projekty v rámci různých programů EU, kde NÚOV vystupoval v roli koordinátora i účastníka projektu. Druhou část tvoří méně znatelná, ale pro aktivní činnost nezbytná spolupráce s partnerskými institucemi a nadnárodními organizacemi.

Řešení projektů v rámci programů EU

Hlavním obsahem výzkumných programů a projektů řešených v roce 2003 byla problematika sociálního partnerství v odborném vzdělávání a uznávání odborných kvalifikací z hlediska mezinárodní kompatibility.

P308U P151U Black

Projekty Leonardo da Vinci

V rámci programu EU Leonardo da Vinci pracoval tým NÚOV na celkem osmi projektech. Cílem tříletého projektu SELF EVALUATION, který končí v květnu 2004, je vývoj nových metod sebehodnocení pro zjišťování a ověřování osobních kompetencí, které byly získány neformálním způsobem, zejména praktickou činností. Tříletý projekt VQT DIALOG, který skončil na začátku roku 2003, byl zaměřen na hledání možností efektivní spolupráce odborného vzdělávání a sociálních partnerů. Projekt nazvaný VQTS chce v rozmezí tří let vytvořit systematickou metodu pro zajištění mezinárodního transferu odborných kvalifikací na úrovni sekundárního školství. Dvouletý projekt SIMGAME je orientován na posílení kvality počátečního odborného vzdělávání v sociálních a podnikatelských dovednostech. K osvojení těchto dovedností využívá projekt, který se uzavře v roce 2004, interaktivní vyučovací metodu, tzv. manažerskou hru.

Rokem 2003 se naplnil dvouletý projekt modulárního distančního vzdělávání pro evropskou mobilitu kariérových poradců, projekt MODILE-EUROCARCO, a skončil rovněž dvouletý projekt EUQUASIT, který srovnával vývoj informačních a komunikačních technologií v oblasti počátečního odborného vzdělávání.

Na učitele a rozvíjení jejich profesních dovedností je zaměřena dvojice dvouletých projektů, které byly rozpracovány v roce 2003. Cílem projektu PRIVET je shrnout pozitivní výsledky z projektů Phare VET a vědeckých expertiz partnerů z EU pro rozvoj výukových programů, které by mohly být akreditovány jako standardy EU. Projekt navrhne nový model vzdělávání pedagogických pracovníků na odborných školách a novou strategii pro politiku v této oblasti. Projekt ELCIT zpracovává distanční multimediální a interaktivní výukový program angličtiny, který pomůže mistrům odborné výchovy při osvojování anglické odborné terminologie (půjde o učební obory: kadeřník, krejčí, zámečník, zedník).

P308U P151U Black

Projekty Phare

Rok 2003 byl závěrečným rokem využívání prostředků předvstupní pomoci pro kandidátské země Evropské unie. NÚOV v tomto roce dokončil jako koordinátor práce na třech dvouletých projektech z programu Phare. Projekty byly zaměřeny na tvorbu a realizaci vzdělávacích programů a uplatnění absolventů na trhu práce.
Tým projektu POSUN (Pomozme školám učit nově) vytvořil ve spolupráci škol, sociálních partnerů a NÚOV modernizované vzdělávací programy pro osm oborů vzdělání a jeden nově koncipovaný obor. Součástí projektu bylo i další vzdělávání učitelů na školách.

Projekt KRAJ (Komplexní rozvoj aktivit jednotlivců Moravskoslezského regionu) vytvořil centrum celoživotního vzdělávání v Moravskoslezském regionu a zpracoval nové, vzájemně prostupné vzdělávací programy sekundárního, ale zejména terciárního vzdělávání a kurzy celoživotního vzdělávání.

Projekt START (Znalosti - dovednosti - informace: Úspěšný start absolventů na trh práce). Projekt vytvořil systém komplexní vzdělávací, metodické a informační podpory pedagogických pracovníků (učitelů a výchovných poradců) základních, zvláštních a středních škol v regionu Severozápad.

Další projekty

Otázky odborného vzdělávání řešil NÚOV také v šesti dalších mezinárodních projektech. Ve dvoustranné spolupráci měl významné postavení holandsko-český projekt Sociální partnerství v odborném vzdělávání v České republice, který byl součástí programu MATRA. Dvouletý projekt, který skončí na začátku roku 2004, byl orientován na vybrané oborové skupiny (elektrotechnika, potravinářství, obchod) se záměrem využít výsledky

P308U P151U Black

Organizační struktura spolupráce a dialogu v pilotním sektoru elektrotechnika - informační a komunitační technologie

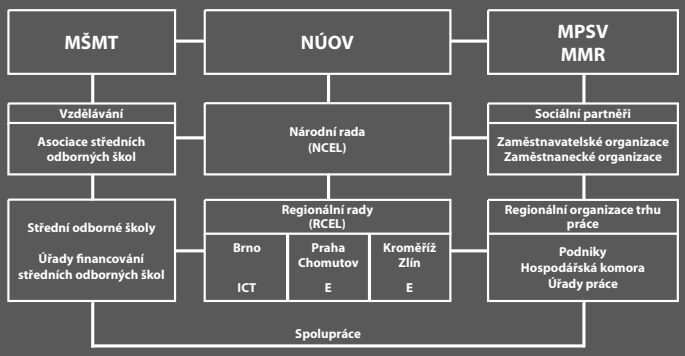

i v ostatních oborových skupinách. Cílem bylo definovat úkoly vyplývající ze vzájemné spolupráce sociálních partnerů na národní a regionální úrovni.

K dvoustranné formě spolupráce patřil v roce 2003 i holandsko-český projekt energetických úspor a využívání obnovitelných zdrojů energie v ČR ENERSOL a víceletá spolupráce vlámských a českých středních škol v projektu VOTEC. Tento projekt se od roku 2001 zabývá otázkami kurikulární a metodické spolupráce.

V tomto roce pokračovala také účast NÚOV na dvojici projektů OECD. Od roku 2002 je NÚOV zapojen do dvouletého projektu OECD - Kvalifikační systémy, který se snaží vymezit roli národních kvalifikačních systémů v celoživotním učení. NÚOV se na projektu plně nepodílí, ale byl přizván ke spolupráci, která českým expertům umožní ovlivňovat průběh projektu a - především - využívat všech jeho výsledků. NÚOV se rovněž podílí na projektu OECD - Review of career guidance policies, jehož se účastní celkem čtrnáct členských zemí a jehož cílem je získat komplexní obraz o systému poradenských služeb v jednotlivých zemích a srovnat jejich východiska, cíle, přístupy a metody. Výsledky projektu NÚOV využil v projektu Kariérové poradenství v České republice.

Na konci roku 2003 vstoupil NÚOV do dvouletého projektu Evropské komise zaměřeného na rozvíjení podnikatelského myšlení Malé podniky ve středoškolském vzdělávání. Do

P308U P151U Black

projektu je zapojeno 25 evropských států a jeho cílem je využívání případů dobré praxe fungujících programů, které napomáhají rozvoji odborných kompetencí.

Spolupráce s nadnárodními organizacemi

Klíčovou evropskou institucí působící v oblasti odborného vzdělávání je pro NÚOV Evropská nadace odborného vzdělávání (ETF). NÚOV je v ETF zastoupen jedním mandátem v tzv. Poradním sboru.
NÚOV rovněž udržuje kontakty s Evropským střediskem pro rozvoj odborného vzdělávání (CEDEFOP), které koordinuje aktivity v oblasti odborného vzdělávání mezi členskými zeměmi EU. NÚOV plní funkci kontaktního pracoviště pro Českou republiku. V rámci této spolupráce byl NÚOV vyzván k přípravě na účast v evropských sítích zaměřených na výměnu informací a zkušeností (ReferNet) a vzdělávání učitelů a mistrů (TTNet).

Další stěžejní organizací pro mezinárodní aktivity NÚOV je Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). S touto organizací NÚOV dlouhodobě spolupracuje při vypracovávaní expertních zpráv, výměně informací a především participací na řešení jednotlivých projektů (projekt Kvalifikační systémy a Review of Career Guidance Policies). NÚOV se také aktivně podílí na spolupráci s jinými mezinárodními institucemi – UNEVOC, VOCATE nebo IGIP a účastní se také práce České komise pro spolupráci s UNESCO.

Spolupráce s partnerskými institucemi

NÚOV udržuje pracovní kontakty s řadou institucí, které se zabývají odborným vzděláváním a praktickou přípravou - zejména v zemích EU a kandidátských zemích. Nejčastějšími spoluřešiteli jednotlivých projektů jsou instituce z Německa (Bundesinstitut

P308U P151U Black

für Berufsbildung - BIBB, Internationale Weiterbildung und Entwicklung GmbH. - InWEnt), Holandska (VAPRO), Anglie (Qualifications and Curriculum Autority - QSA), Francie (Centre d'études et de recherches sur les qualifications - CEREQ), Belgie (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemideeling en Beroepsopleiding), Rakouska (Bundeshandelsakademie Freistadt), Slovenska (Štátny inštitút odborného vzdelávania - ŠIOV), Maďarska (Nemzeti Szakképzési Intézet - NIVE) a Slovinska (Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje).

Obsahem společných projektů jsou převážně inovace jednotlivých vzdělávacích programů, participace na společných informačních sítích, problematika transparentnosti odborných kvalifikací a jejich certifikace jako součást evropského integračního procesu a mezinárodní mobility pracovníků.

Významným přínosem k mezinárodní spolupráci NÚOV je i aktivní účast pracovníků ústavu na konferencích, seminářích a jiných pracovních setkáních pořádaných zahraničními institucemi a nadnárodními institucemi. Někteří pracovníci se i přímo podílejí na práci mezinárodních organizacích v poradních sborech a expertních skupinách. V roce 2003 vycestovalo za daným účelem do zahraničí celkem 19 pracovníků NÚOV, kteří se zúčastnili 26 různých akcí.

P308U P151U Black

NÚOV A MÉDIA 2003

Webové stránky NÚOV

Webové stránky www.nuov.cz se v roce 2003 výrazně rozrostly a naplnily jak novými, tak pravidelně inovovanými informacemi. NÚOV zřídil v tomto roce dvě nové sekce webových stránek - sekci Kraje a vzdělávání, která se podrobně zabývá uplatněním absolventů škol na trhu práce v jednotlivých krajích ČR, a sekci Pro novináře, která vybírá a nabízí informace určené především pracovníkům médií.

Významným způsobem se v roce 2003 rozšířila sekce Odborné vzdělávání. NÚOV zde vytvořil samostatný odkaz Rámcové vzdělávací programy, kde čtenáři najdou informace o aktuálním stavu přípravy rámcových vzdělávacích programů pro střední odborné vzdělávání. Odkaz rovněž zahrnuje popis východisek, celé koncepce a struktury rámcových vzdělávacích programů. Ke stažení jsou zde i ukázky vytvořených rámcových i školních vzdělávacích programů.
V sekci Odborné vzdělávání také v roce 2003 přibyly informace o soustavě kvalifikací: sekce Oborové skupiny nabízí pododkaz Soustava kvalifikací, kde je mimo jiné popis a srovnání národních vzdělávacích soustav sedmi zemí Evropy, základní pojmy a souvislosti a také nástin rozvoje národní soustavy kvalifikací.

Dalším místem webových stránek www.nuov.cz, které se v tomto roce naplnilo novými informacemi, je sekce Odborné vzdělávání a trh práce. Kromě všech analýz a studií NÚOV, které jsou na webových stránkách zveřejňovány, přibyl v tomto roce také rozsáhlý odkaz Projekt Uplatnění absolventů škol: analýza a výhled. Tento odkaz rekapituluje výsledky projektu zkráceně nazývaného Absolventi a zpřístupňuje všech patnáct textů, které vznikly jako výstupy projektu.

P308U P151U Black

V souvislosti s rozšířenými službami Centra kariérového poradenství se rozšířila také nabídka informací, které NÚOV poskytuje v sekci Kam na školu. V roce 2003 zde zájemci o studium mohli najít větší objem informací o možnostech studia na středních školách (včetně údajů o studiu při zaměstnání a nástavbovém studiu) i na vyšších odborných školách. Centrum kariérového poradenství také zpracovalo přehled vyšších odborných škol, které nabízejí možnost bakalářského studia. Zároveň centrum inovuje vyhledávač v databázi oborů a středních a vyšších škol, který by měl být spuštěn na začátku roku 2004.

K dalším novinkám roku 2003 patřilo zveřejnění slovníku Zkratky a akronyma z oblasti odborného vzdělávání, přípravy a trhu práce v sekci Publikace.

Spolupráce a médii

V roce 2003 figuroval NÚOV v textech českých médií celkem 270krát, neboli více než pětkrát za týden. Převážná většina médií, které psaly či vysílaly o práci NÚOV v roce 2003, jsou deníky. Dále se NÚOV objevil také v týdenících, ve vysílání ČT, TV NOVA, ČRo 1 – Radiožurnálu a na internetových servrech či v internetových magazínech.
O aktivitách NÚOV pravidelně referoval také týdeník Učitelské noviny. Z dalších týdeníků či měsíčníků to byly Respekt, Strategie, HR fórum nebo Vlasta.

Médiem NÚOV byla v roce 2003 MF DNES (20 % všech v médiích uveřejněných textů). NÚOV spolupracoval s redakcí MF DNES, respektive rubrikou Vzdělání (případně Zaměstnání) v seriálu Poradna, určeném pro nerozhodnuté uchazeče o studium na středních a vyšších školách, dále v cyklu Jak získat maturitu a rubrika Vzdělávání MF DNES také pravidelně dávala prostor výňatkům z článků měsíčníku NÚOV Zpravodaj Odborné vzdělávání v zahraničí.

P308U P151U Black

Dále NÚOV jako zdroj informací často citovaly deníky Právo, Hospodářské noviny a Lidové noviny a týdeník Učitelské noviny. Deník Právo v roce 2003 využíval informace NÚOV ve svých mimořádných přílohách o možnostech studia na středních školách, na vyšších odborných školách a o nástavbovém studiu. Redakce Práva využívá informace NÚOV také v rubrice Profese, kde uveřejňuje výsledky výzkumů NÚOV či anonce publikací z řady Kam na školu.

Nebojte se studovat při zaměstnání

Každý ze zájemců o studium při zaměstnání musí zvážit určitá rizika. Jeho život se totiž po dobu 3-5 let zásadně změní. Kromě pracovních a rodinných povinností přibudou povinnosti školní. Je třeba si uvědomit, že rozsah učiva je totožný s náročným denním režimem a každodenní docházka do školy je nahrazena samostudiem. Dálkové, večerní a externí studium při zaměstnání nabízí mnoho středních škol. Zhruba polovina z nich organizuje přijímací zkoušky, které uchazeči o studium skládají většinou v písemné formě.Ve školním roce 2004/05 nabízí studium při zaměstnání přes 350 středních škol, a to jak veřejných, tak soukromých.

V soukromých školách se vzdělávání hradí a výše školného je stanovena podle náročnosti oboru a technického vybavení školy. Částky se pohybují v pásmu od dvou až po desítky tisíc korun.

Sto třicet studijních oborů

Střední odborné školy, střední odborná učiliště a gymnázia plánují otevřít přibližně 130 studijních a učebních oborů. Vzdělávací nabídka zahrnuje téměř všechna odvětví výrobní i nevýrobní sféry.

Bohatou nabídku studijních oborů s maturitním zakončením poskytují především střední odborné školy. Maturity lze dosáhnout i na středních odborných učilištích prostřednictvím nástavbového studia při zaměstnání. Tento typ však požaduje splnění jedné podmínky, a sice vlastnit výuční list ve stejném nebo příbuzném oboru, o který má uchazeč zájem. Nástavbové studium organizují i některé střední odborné školy. Výjimečnou variantou jsou studijní (maturitní) obory středních odborných učilišť. Minimálně nabízejí studium při zaměstnání i gymnázia. Získat výuční list při zaměstnání umožňují učební obory středních odborných učilišť.

Nejfrekventovanější formou je studium dálkové. Největší zájem je o nástavbové studium, vyučení zájemci chtějí zhodnotit své dosavadní vzdělání a získat i maturitu ve svém oboru. Menší počet uchazečů stojí o výuční list, přičemž to může být zájem o získání druhého vyučení v jiném oboru.

IVANA ELIÁŠKOVÁ
Centrum kariérového poradenství při Národním ústavu odborného vzdělávání, poradna@nuov.cz

MF DNES, 16. 12. 2003, příloha Vzdělávání - článek byl součástí čtyřdílného seriálu Jak získat maturitu, který pro MF DNES připravilo Centrum kariérového poradenství NÚOV.

P308U P151U Black

V Hospodářských novinách figuroval NÚOV zejména v přílohách Kariéra business, především v souvislosti s problematikou vyšších odborných škol. Hospodářské noviny o aktivitách NÚOV referovaly také na stránkách domácího zpravodajství, a to v souvislosti s výsledky studií a analýz NÚOV.

V Učitelských novinách vystupoval NÚOV zejména v rubrice Kaleidoskop, kde redakce publikuje články pracovníků NÚOV o odborných tématatech. NÚOV se objevil také v rubrice Sonda, která se zabývá tematickými články z oblasti středního odborného školství.

Témata spolupráce s médii

Třetinu témat (32 %), jimiž se média v souvislosti s NÚOV v roce 2003 zabývala, tvořila problematika přijímacích zkoušek na střední školy a vyšší odborné školy. Druhým velkým okruhem témat, které bývá v médiích se jménem NÚOV spojeno, jsou absolventi a jejich uplatnění na trhu práce, respektive nezaměstnanost absolventů. V roce 2003 bylo toto téma v souvislosti s NÚOV zmíněno v 15 % případů. Nově NÚOV vstoupil do médií také v okruhu témat spojených se vzděláváním v zahraničí (10 %) a v hojném počtu příspěvků také v otázce nástavbového studia (6 %).

Dalšími tématy, k nimž se NÚOV v médiích v roce 2003 vyjadřoval, byly mimo jiné: rámcové a školní vzdělávací programy, výsledky studie Přístup mladých lidí ke vzdělání a jejich profesní uplatnění, kariérové poradenství (a aktivity stejnojmenného projektu), celoživotní vzdělávání nebo reforma maturitní zkoušky. V několika případech byly zmíněny i projekty, které NÚOV řešil: SIMGAME, START, CVLK nebo RISA.

P308U P151U Black

Témata tiskových zpráv NÚOV v roce 2003

leden	Učitelé v Mostu a Litvínově se učí vytvářet pro své školy vzdělávací programy na míru (projekt POSUN)
únor	Aktuální údaje o nezaměstnanosti v krajích ČR na webu www.nuov.cz
březen	Rámcové vzdělávací programy otevírají cestu radikální změně výuky
březen	Seminář POSUN nabízí informace o tvorbě vzdělávacích programů (projekt POSUN)
duben	Na kariérové poradenství na českých školách nezbývá dostatek času. Poradci řeší především výchovné a vzdělávací problémy svých žáků (Projekt Kariérové poradenství v ČR)
květen	Do prvních ročníků maturitního studia nastupuje stále více žáků (studie Vývoj vzdělanostní a oborové struktury ...)
květen	Mladí lidé si vzdělání cení. Zda jej získají, určují zejména přijímací zkoušky na střední školu (Studie Přístup mladých lidí ke vzdělání ...)
červen	Databáze s aktuálním adresářem vyšších odborných škol a jejich oborů je zdarma přístupná na www.nuov.cz
červen	Moravskoslezský kraj dostává do boje proti nezaměstnanosti novou zbraň: síť center celoživotního vzdělávání (projekt KRAJ)
červenec	Jak vyučovat ekonomii přitažlivě? Hrát si se žáky na realitu (projekt SIMGAME)
srpen	Platné učební osnovy středních odborných škol najdou učitelé na internetu
září	Práci nenajde každý pátý absolvent školy, nezaměstnanost se zvyšuje i u vysokoškoláků (studie Nezaměstnanost absolventů ..)
říjen	Projekt Centra vzdělanosti Libereckého kraje výrazně podpoří celoživotní vzdělávání v kraji (projekt CVLK)
listopad	Jak může škola přispět k uplatnění absolventů na trhu práce? Podpořit vzdělávání pedagogů v oblasti profesní volby a orientace ve světě práce (projekt START)
listopad	NÚOV zve učitele na bezplatné kurzy o problematice menšin (DVPP)

P308U P151U Black

Přehled ediční činnosti

Periodika

Odborné vzdělávání – informační bulletin NÚOV zveřejňující v pěti číslech za rok aktuální informace o činnosti ústavu.

Rozhledy – časopis pro písemnou a elektronickou komunikaci určený jednak studentům a učitelům středních škol, na nichž se vyučují předměty písemná a elektronická komunikace, technika administrativy, obchodní korespondence a těsnopis - jako doplněk výuky i soubor cvičebních úloh, jednak zájemcům z řad veřejnosti, kteří se chtějí procvičit v těsnopisu, psaní na klávesnici nebo v korektuře textu.

Technické aktuality a metodické rozhledy pro střední technické vzdělávání –čtvrtletník určený pedagogům vyučujícím maturitní vzdělávací programy technického zaměření a všem zájemcům o střední technické vzdělávání.

Zpravodaj – Odborné vzdělávání v zahraničí – měsíčník přinášející překlady aktuálních článků a studií ze zahraničního odborného tisku.

Publikace

Burda, V. – Festová, J. – Úlovcová, H. – Vojtěch, J.: *Přístup mladých lidí ke vzdělávání a jejich profesní uplatnění.* Praha, Národní ústav odborného vzdělávání 2003. 88 s. Smyslem výzkumu Přístup mladých lidí ke vzdělávání a jejich profesní uplatnění bylo přinést informace k problematice vztahu mezi absolvovanou vzdělávací cestou a další profesní kariérou, k hodnocení přínosu vzdělávací dráhy a přípravy ve škole (kompetence,

P308U P151U Black

znalosti a dovednosti) pro vstup a uplatnění vzdělání na trhu práce, k situaci mladých lidí na trhu práce a problémům jejich pracovního uplatnění, k jejich adaptabilitě na měnící se podmínky trhu práce a k jejich flexibilitě a ochotě přistoupit ke změně své původní kvalifikace cestou dalšího vzdělávání.
Poznání chování absolventů škol na trhu práce, co nejpřesnější identifikace a diagnostika problémů spojených s přechodem ze vzdělávání do praxe usnadní následně cestu k jejich řešení. Výzkum může být přínosem jak z hlediska přípravy preventivních opatření směřujících ke zmírnění důsledků nezaměstnanosti mladých lidí, tak i z hlediska koncepce takové vzdělávací politiky, jejímž cílem by bylo přispět k větší rovnosti v přístupu ke vzdělávání, k omezení sociální exkluze a tím i ke zlepšení sociální koheze společnosti.

Festová, J. – Vojtěch, J.: *Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním - 2003*. Praha, NÚOV 2003. 66 s.
Materiál, který NÚOV každoročně aktualizuje, přináší nejnovější informace o struktuře nezaměstnaných absolventů, a to jak z hlediska úrovně vzdělání, tak z hlediska profesní skladby. Studie sleduje počty nezaměstnaných a míry nezaměstnanosti v jednotlivých skupinách oborů i většiny oborů vzdělání pro vyučené, vyučené s maturitou, absolventy studijních oborů SOŠ i VOŠ. Součástí studie jsou také údaje o nezaměstnanosti absolventů v dlouhodobém vývoji. V příloze jsou v tabulkách uvedeny údaje o situaci v jednotlivých krajích.

Kam na školu - střední školy v České republice. Školní rok 2004-2005. Zpracoval kolektiv pracovníků pod vedením L. Berného. 1. vyd. Praha, Národní ústav odborného vzdělávání 2003. 686 s. ISBN 80-85118-77-7.
Publikace obsahuje aktuální nabídku studijních a učebních oborů, které budou otevírat ve školním roce 2004/2005 všechny střední školy - gymnázia (i víceletá), střední odborné školy, konzervatoře, střední odborná učiliště, učiliště, odborná učiliště a praktické školy.

P308U P151U Black

Publikace přináší všechny základní údaje, které volba profesní dráhy vyžaduje: rejstřík všech středních škol s jejich vzdělávací nabídkou, informace o přijímací zkoušce, délce a formě studia, počtech hlásících se a přijatých žáků v předchozím roce, informace o školném a další údaje - orientace podle krajů, kontakty na školy - adresy, telefony, faxy, maily a webové stránky. Publikace také nabízí informace o nástavbovém studiu a studiu při zaměstnání (externí, dálkové nebo večerní formy studia). Žákům se zdravotním postižením je určena zvláštní kapitola s výběrem oborů a konkrétních středních škol.

Kam na školu - anotace studijních a učebních oborů středních škol. Zpracovali L. Berný, J. Vojtěch, G. Šumavská, M. Růžičková a kol.1. vyd. Praha, Národní ústav odborného vzdělávání 2003. 221 s. ISBN 80-85118-78-5.
Publikace navazuje na již známou příručku Kam na školu, kterou NÚOV každoročně vydává. Doplňuje ji o anotace věcné náplně studia na jednotlivých školách a o informace o možnostech uplatnění absolventů těchto škol. V poslední kapitole přináší základní informace o skutečném uplatnění absolventů škol na trhu práce v posledních třech letech z pohledu skupin oborů (tedy např. v potravinářství, zemědělství a lesnictví apod.). Je určena žákům i jejich rodičům k pomoci při výběru střední školy, výchovným poradcům, ale i dospělým zájemcům o další vzdělávání. Jedinečností publikovaných informací poslouží též odborné veřejnosti zabývající se kariérovým poradenstvím.

Kam na školu - vyšší odborné školy v České republice. Školní rok 2003-2004.
Zpracovatel I. Eliášková. 1. vyd. Praha, Národní ústav odborného vzdělávání 2003. 77 s. ISBN 80-85118-75-0.
Publikace s aktuální nabídkou studijních oborů, které ve školním roce 2003/2004 otevírají vyšší odborné školy v ČR. Přináší rejstřík všech vyšších odborných škol s jejich vzdělávací nabídkou, informace o přijímací zkoušce, délce a formě studia, počtech hlásících se a přijatých žáků v předchozím roce, informace o školném, dnu otevřených dveří, termínu

P308U P151U Black

podání přihlášky ke studiu a termínech přijímacích zkoušek. Umožňuje orientaci podle krajů, podle studijních oborů i podle škol.

Slavíčková, M. – Valešová, I.: *Wordprocessing.* 1. vyd. Praha, Národní ústav odborného vzdělávání 2003. 51 s.
Skripta přinášejí základní informace o úkolech a jejich řešení v soutěžní disciplíně zvané wordprocessing – česky profesionální zpracování textu na počítači. Jde přitom zejména o využití všech dostupných nástrojů textového editoru Word při technické úpravě textu, tzv. formátování. Skripta jsou vytvořena pro MS Word 2000 a jejich součástí je pět kompletních soutěžních zadání na CD.

Sukup, R. – Vojtěch, J. : *Analýza profesní struktury pracovních sil v České republice z pohledu sféry vzdělávání – 2003. Vývojové trendy zaměstnanosti v období let 1991 až 2002.* 1. vyd. Praha, Národní ústav odborného vzdělávání 2003. 82 s. ISBN 80-85118-79-3.
Ve studii jsou analyzovány vývojové trendy zaměstnanosti na základě údajů výběrového šetření pracovních sil, které realizuje ČSÚ. Je sledován vývoj zaměstnanosti v členění podle vzdělanostní struktury pracovníků a vývoj délky vzdělávání od roku 1980 i v poměrně podrobném profesním členění, naznačeny jsou i krajské rozdíly.
Kromě podrobného zmapování vývoje profesní struktury byla hodnocena i struktura žáků připravovaných ve školské sféře, včetně jejího vývoje. Na základě porovnání obou struktur a jejich vývojových trendů bylo formulováno hodnocení vývoje v jednotlivých skupinách oborů vzdělání.

Trhlíková, J. - Vojtěch, J. – Úlovcová, H.: *Přechod absolventů středních škol do praxe a jejich uplatnění - II. etapa.* 1. vyd. Praha, Národní ústav odborného vzdělávání 2003. 78 s.

P308U P151U Black

Sociologické šetření „Přechod absolventů středních škol do praxe a jejich uplatnění – II. etapa" je součástí projektu „Uplatnění absolventů škol, analýza a výhled". Představuje jednu z komponent v současnosti budovaného „Informačního systému o uplatnění absolventů škol na trhu práce"- ISA, jehož cílem je vybudovat funkční informační systém, který umožní shromažďovat, zpracovávat a analyzovat informace o situaci na trhu práce a zprostředkovávat je příslušným skupinám uživatelů.
Tentokrát byly zjišťovány názory absolventů na to, jak je škola připravila z hlediska různých znalostí, dovedností a kompetencí, jak se splnila jejich profesní očekávání, jaké byly jejich problémy s přechodem na trh práce a na jejich současné uplatnění.
Šetření zahrnovalo absolventy významných učebních oborů ze skupin rozlišených podle míry nezaměstnanosti, pozornost byla věnována i vhodnému územnímu rozčlenění. Velmi významné je dlouhodobé sledování stejných respondentů, což umožnilo získání přesnějších statistických parametrů.

Vojtěch, J. – Festová, J.: *Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků ve středním a vyšším vzdělávání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce*. Praha, Národní ústav odborného vzdělávání 2003. 34 s. ISBN 80-85118-76-9.
Obtížná situace na trhu práce postihuje ve značné míře i absolventy škol. Začátkem roku 2003 bylo na úřadech práce registrováno asi 52 tisíc absolventů škol všech stupňů vzdělání a míra nezaměstnanosti mladých lidí do věku 25 let v České republice o něco více než dvojnásobně převyšuje celkovou míru nezaměstnanosti. Tento stav na trhu práce je však ve světě běžný a nelze jej interpretovat jako problém daný nesouladem mezi potřebami trhu práce a přípravou mladých lidí pro své budoucí uplatnění.
Školství považuje za svou povinnost se výrazně angažovat v přípravě absolventů pro vstup na trh práce, pro jejich zaměstnatelnost. Přitom spolupracuje se sociálními partnery, zejména zástupci zaměstnavatelů. Tato spolupráce je nejvíce rozvinuta přímo na úrovni jednotlivých škol, zatím však není dosti systematicky řešena na úrovni krajů a centra.

P308U P151U Black

Ministerstvo školství se snaží při koncipování vzdělávací politiky vycházet nejen ze zkušeností vyspělých zemí, ale především z místního kontextu ověřeného různými výzkumy. Jde v nich o zjišťování názorů pracovníků úřadů práce, názorů zaměstnavatelů i samotných absolventů, ale i např. o analýzy inzerce nabídek zaměstnání, zjišťování shody vzdělání a vykonávaného zaměstnání apod.

Vojtěch, J. – Úlovcová, H. – Trhlíková, J. – Festová, J.: *Uplatnění absolventů škol na trhu práce – 2003*. 1. vyd. Praha, Národní ústav odborného vzdělávání 2003. 71 s. ISBN 80-85118-80-7.
Publikace shrnuje informace získané v jednotlivých studiích projektu ISA k postavení mladých lidí na trhu práce. Text přináší podrobné údaje o vývoji vzdělanostní úrovně a změnách základní struktury absolventů škol a sleduje nezaměstnanost absolventů v celkovém i v krajském pohledu. Studie také analyzuje problémy, s nimiž se mladí lidé při přechodu do praxe potýkají, a důvody, které je vedou k tomu, aby hledali práci v jiném oboru. Součástí studie jsou také výsledky hodnocení úrovně získaného počátečního vzdělání. Podstatným přínosem publikace je komplexnost pohledu na problémy uplatnitelnosti absolventů škol na trhu práce a nově zpracovaná provázanost údajů z různých zdrojů (např. shody vzdělání a zaměstnání a míry nezaměstnanosti absolventů). Z publikace lze čerpat nejen informace pro kariérové poradenství, ale i pro koncepci a realizaci vzdělávání.

P308U P151U Black

Učební dokumenty

Kód a název oboru		Odborný pracovník
21-52-H/005	Hutník	Hanzálek
23-45-L/005	Mechanik číslicově řízených strojů	Hanzálek
23-51-H510	Strojírenská výroba	Hanzálek
23-53-H/001	Rytec kovů	Hanzálek
23-56-H/507	Obrábění kovů	Hanzálek
23-57-E/002	Kovářské práce	Hanzálek
23-57-H/001	Strojní kovář	Hanzálek
23-68-H/006	Technické služby v autoservisu	Hanzálek
26-45-M/004	Digitální telekomunikační technika	Hrešan
26-51-H/001	Elektrikář	Hrešan
26-53-H/001	Mechanik elektronických zařízení	Hrešan
28-55-E/501	Gumárenská a plastikářská výroba	Janoštíková
28-57-E/502	Keramická výroba	Janoštíková
28-64-H/003	Výrobce ozdobných předmětů	Janoštíková
29-56-H/002	Řezník-uzenář	Nováčková
29-58-H/001	Konzervář	Nováčková
31-54-H/001	Pletař	Burešová
31-57-H/001	Pracovník v textilním a oděvním průmyslu	Burešová
31-59-H/001	Výroba konfekce	Burešová
32-41-E/501	Výroba usní	Janoštíková
32-41-M/002	Zpracování usní, plastů a pryže	Janoštíková
33-42-L/502	Dřevařská a nábytkářská výroba	Doubravová
33-42-M/001	Nábytkářství - Soukr.šk.nábytkářská, Liberec	Doubravová
33-56-E/001	Truhlářské práce	Doubravová
33-56-E/004	Tesařské a truhlářské práce	Doubravová

P308U P151U Black

33-56-H/002	Truhlář-výroba nábytku	Doubravová
33-56-H/003	Truhlář-dřevěné konstrukce	Doubravová
34-41-M/001	Polygrafie	Dlabolová
34-53-H/001	Reprodukční grafik	Dlabolová
36-43-M/001	Stavební materiály	Langová
36-55-E/001	Klempířské práce ve stavebnictví	Vrabec
36-57-E/00x	Malířské, natěračské a lakýrnické práce	Vrabec
36-67-E/002	Stavební práce	Vrabec
41-53-H/002	Rybář	Szebestová
41-53-H/010	Chovatel koní a jezdec	Szebestová, Miškovský
41-54-H/002	Kovář a podkovář	Hradil
64-41-M/001	Podnikání a služby	Hula
65-51-H/001	Kuchař - číšník pro pohostinství	Vencovská
65-52-H/001	Kuchař - kuchařka	Vencovská
65-53-H/001	Číšník - servírka	Vencovská
66-41-L/008	Obchodník	Hušáková
66-41-L/501	Provoz obchodu	Hušáková
66-52-H/001	Aranžér	Hušáková
82-44-M+N/0	01 Hudba	Dvořák
82-45-M+N/0	01 Zpěv	Dvořák
82-46-M+N/0	01 Tanec	Dvořák
82-47-M+N/0	01 Hudebně dramatické umění	Dvořák

Státní těsnopisný ústav

Grafické předměty učí, jak efektivně a profesionálně využívat textové editory při zpracovávání textů. Vyučují se zejména na středních odborných školách ekonomického zaměření a ve svých vzdělávacích programech je mají i některá gymnázia.
Grafické předměty se v současné době označují souhrnným názvem písemná a elektronická komunikace. Žáci se učí ovládat klávesnici desetiprstovou hmatovou metodou, koncipovat písemnosti z pohledu právnické i fyzické osoby a využívat možnosti elektronické komunikace.
Oddělení Státní těsnopisný ústav (STÚ) koordinuje výuku písemné a elektronické komunikace. K jeho hlavním aktivitám patří zejména lektorská a publikační činnost. STÚ připravuje a pořádá rekvalifikační kurzy pro veřejnost, tvoří výukové programy, organizuje státní zkoušky a soutěže v grafických předmětech.

Rozhledy

ROČNÍK 79 ● PROSINEC 2003 ● ČÍSLO 4 ● Kč 7,–

SOUBOROVÉ

Chyby u státních zkoušek

I letos vás zde upozorníme na některé chyby u státních zkoušek. Více uveřejníme na **stu.mzov.cz** v prosinci.

V dopisech kromě nabídky a poptávky je v odvolacích údajích vhodnější vyjádřit měsíc v datu slovy. Tyto dopisy se posílají doporučeně. V oslovení je třeba použít funkci nebo titul příjemce dopisu. Oslovení vyplývá ze zadání, i když zde není uvedena konkrétní osoba. Stálého dodavatele oslovíme „vážení obchodní partneři".
V textu dopisu není žádoucí použití trpného rodu nebo podmiňovacího způsobu. Místo „měli bychom zájem" je třeba psát „máme zájem", místo „problém bude vyřešen" je třeba psát „problém vyřešíme". V upomínce jde o přesnou částku, proto nestačí uvést celé koruny, ale musí být např. Kč 48.760,– (Kč 48. 760,–). V podpisu nelze psát funkci za jménem, musí být pod ním.

V tabulkách se rozlišuje údaj „–", tedy nulová hodnota, a „x", tedy údaj nesmí být. Obojí se buď zarovná na střed sloupce, anebo umístí pod jednotky. Při zalamování nadpisů sloupců nesmí zůstat „x" na konci řádku, proto před ním používejme pokyn pro zalamování (Alt + Enter).
V každém zadání je obsah jednoho řádku tabulky uveden jako věta (od tečky k tečce) a to je třeba respektovat při vypracování. Text v prvním sloupci tabulky tak může mít i dva řádky. K ohraničení tabulky na počítači je vhodná tenká čára. Zdánlivě i souchový řádek se musí oddělit od údajů, např. dvojitou nebo mírně tučnou čarou. Jiné zdobení tabulku kazí.
V zájmu efektivnějšího využívání výpočetní techniky a zjednodušení práce se bude propůjčitel u státní zkoušky tolerovat i umístění vícefázového textu poznámky pod nadpisem „Poznámka:" či „Pozn.:". Stejně tak jednotky, pokud patří do nadpisu sloupce, budou moci být uvedeny v závorce i bez závorky.

Z obsahu:
Zajímá Vás časopis? Na stu.mzov.cz k němu najdete vše potřebné.
Jaká může být příprava studentů na praxi? Čtěte na str. 16.
Trápí vás řádkování a sloupce ve Wordu? Naleznete str. 5.

Nabídka seminářů

Vážené kolegyně, vážení kolegové, i ve 2. pololetí školního roku Vám nabízíme několik odborných seminářů. Možná si z nich vyberete:
Využití hromadné korespondence v ORK *- účastníci semináře se naučí využívat funkci Hromadná korespondence v MS Word při tvorbě obchodních písemností na počítači, seznámí se s možnostmi třídění a výběru adresátů a způsoby tisku. Přednášející: Ing. Slavíčková - **středa 21. února 2004***
Nové souštěží školy ve Wordprocessingu *- seznámí se zamítáje na řešení mnoých soutěžních úkolů, které se v soutěžích začátkách zatím neobjevily, nebo jen sporadicky. Jde například o tvorbu obálek, WordArt, tučení textu, členění textu na oddíly atd. Přednášející: Ing. Slavíčková - **středa 11. února 2004***
Písemnosti bez předtisků na počítači *- účastníci se naučí vypracovat osobní dopisy, jednoduché právní písemnosti a podání občanů (zvětšnost, žádosti apod.) tak, aby co nejlépe využívali funkce počítače a aby hotový materiál nebyl v rozporu s ČSN 01 6910. Přednášející: Ing. Levová - **čtvrtek 5. února 2004***
*Uzávěrka přihlášek je **9. ledna 2004**. V případě velkého zájmu **vyhlásíme náhradní termíny**. Cena semináře je **490,– Kč**.*
Podrobnosti najdete na http://stu.mzov.cz.

časopis pro písemnou a elektronickou komunikaci

Rozhledy - časopis pro písemnou a elektronickou komunikaci

Jako doplněk výuky a soubor cvičebních textů mohou studenti a učitelé využívat časopis Rozhledy, který STÚ vydává od roku 1925. Časopis Rozhledy vychází desetkrát ročně plus speciální číslo, v roce 2003 si jej předplatilo 400 škol, náklad činil 15 500 kusů.
V září 2003 byla čtenářům představena nová tvář časopisu. Změna provází jak grafickou úpravu, tak obsah periodika. Stálé rubriky věnované nácviku úpravy a stylizaci obchodního, soukromého či vnitropodnikového dopisu, procvičování desetiprstové hmatové metody,

P308U P151U Black

korektury textu nebo úkoly pro wordprocessing byly doplněny novými rubrikami. Rubrika Všemi deseti je určena začátečníkům, kteří se seznamují s psaním na klávesnici, rubrika Obchodní písemnosti představuje formální úpravu těchto písemností. Třetí nová rubrika pojmenovaná Tipy a triky ve wordprocessingu je vytvářena pro soutěžící v této disciplíně a ukazuje, jak správně a co nejrychleji vyřešit daný úkol.
Písemnou podobu časopisu podporuje zveřejňování textů na internetových stránkách NÚOV. Učitelé i žáci zde naleznou řešení všech úloh, jejichž zadání byla v časopisu publikována, a všechny soubory potřebné pro jejich nácvik. Novinkou se v tomto roce stalo speciální číslo zaměřené na přípravu a trénink soutěžících v psaní na klávesnici, korektuře textu a wordprocessingu.

Odborné semináře

V minulém roce STÚ uspořádal v podzimním a jarním období celkem 18 seminářů. Obsah seminářů vycházel hlavně z poptávky učitelů grafických předmětů a věnoval se například analýze chyb u státních zkoušek a jejich předcházení a zpracování tabulek v programu MS Excel.
Účastníci byli také seznámeni s novelou normy ČSN 01 6910 a profesionálním vypracováním obchodního dopisu v MS Word, naučili se používat MS Outlook a formálně upravit obchodní písemnost zasílanou elektronickou cestou. Zejména učitelům výpočetní techniky byly určeny také semináře zaměřené na řešení úkolů v soutěžní disciplíně wordprocessing.

Publikace: jak usnadnit přípravu učitelů do hodiny

Publikační činnost STÚ se v roce 2003 nesla v duchu hesla Usnadněme učitelům přípravu do hodiny. STÚ připravil publikaci Wordprocessing, která učitelům i studentům přibližuje

nejčastější úkoly v této soutěžní disciplíně a jejich řešení. Publikaci doprovází CD – ROM, který obsahuje pět souvislých soutěžních zadání včetně vyhodnocovací tabulky.
Stejný cíl – usnadnit přípravu učitelů - sleduje i výukový program Testík, který provádí automatické vyhodnocení opisovaných textů. Učitelé tak mohou velmi snadno a rychle prověřovat přesnost a rychlost psaní žáků na klávesnici.
V příštím roce připravuje STÚ sbírky úloh pro tvorbu tabulek a obchodních dopisů.

Státní zkoušky: přibude nová zkouška – zpracování textu na počítači

V jarním i zimním zkušebním období roku 2003 uspořádal STÚ státní zkoušky z kancelářského psaní na klávesnici a státní zkoušky z těsnopisu. Vysvědčení o státní zkoušce se pokusilo získat celkem 3 699 uchazečů, úspěšných bylo 2 873 z nich.
STÚ představil v roce 2003 společně s partnerským sdružením Interinfo ČR nový druh státní zkoušky – zpracování textu na počítači. V prosinci 2003 ji MŠMT schválilo. V roce 2004 tak budou moci uchazeči skládat nový druh státní zkoušky, která ověří jejich dovednost psaní na klávesnici, schopnost editovat text na základě korekturních značek a orientaci v gramatice spisovné češtiny.

ČESKÁ REPUBLIKA

STÁTNÍ ZKUŠEBNÍ KOMISE PŘI NÚOV - STÁTNÍM TĚSNOPISNÉM ÚSTAVU V PRAZE

Rok ..... Číslo .....

VYSVĚDČENÍ

o státní zkoušce z kancelářského psaní na klávesnici

den, měsíc a rok narození .....

místo narození .....

vykonal(a) podle směrnic Státního těsnopisného ústavu v Praze pověřeného ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 8. dubna 1992 o státních zkouškách z těsnopisu, z psaní na stroji, ze stenotypistky, z obchodní korespondence a ze sekretářských prací

státní zkoušku z kancelářského psaní na klávesnici

s tímto prospěchem:

1. Desetminutový opis textu, v rámci dosažitá rychlosti ..... čistých úhozů za minutu (při přesnosti ..... % i. byl .....
2. Písemnosti se zřetelem k normalizované úpravě podle daných disposic vypracovala(a) .....

V Praze dne .....

Razítko zkušební komise

předseda zkušební komise ..... za členy zkušební komise .....

Známka	1	2	3	4
	výborný	velmi dobrý	dobrý	nevyhověl

Žákovské soutěže v grafických předmětech

Na soutěžích si žáci ověřují nejen své schopnosti a dovednosti, ale seznamují se se svými reakcemi v konkurenčním prostředí. Tuto zkušenost pak mohou zúročit v obdobných situacích, např. u maturitní zkoušky nebo při přijímacím řízení u potenciálního zaměstnavatele.

P308U P151U Black

V loňském roce připravilo STÚ ve spolupráci s Interinfo ČR, Institutem dětí a mládeže a čtrnácti středními školami 11. ročník Mistrovství republiky v grafických předmětech.
Oblibu soutěží dokládá i zájem škol pořádat další závody. STÚ v roce 2003 metodicky a personálně pomohl uspořádat například Státnice nanečisto na Ekonomické akademii v Neveklově či soutěž ve wordprocessingu O pohár Gymnázia Cheb a v roce 2004 se bude podílet na organizaci dalších.

P308U P151U Black Cyan Magenta Yellow

CEFIF: Fiktivní firma ve středoškolském vzdělávání

Fiktivní firma je moderní vzdělávací prostředek, který umožňuje získat žákům představu o práci v reálné firmě a zároveň si prakticky vyzkoušet získané znalosti z předmětů ekonomika, právo, účetnictví a písemná a elektronická komunikace.

Fiktivní firmu zakládají a vedou studenti středních a vyšších odborných škol zejména ekonomického zaměření. Pracovníci firmy se řídí platnými právními předpisy a navazují kontakty a obchodují s ostatními domácími i zahraničními fiktivními firmami – vyjma směny skutečných peněz. Činnost živnostenského úřadu, rejstříkového soudu, zdravotní a sociální pojišťovny simuluje Centrum fiktivních firem (CEFIF).

V roce 2003 evidoval CEFIF 302 fiktivních firem na 87 školách. Většinu škol, které se podílejí na práci fiktivních firem, tvoří obchodní akademie (viz graf).

Rozdělení fiktivních firem podle typu školy

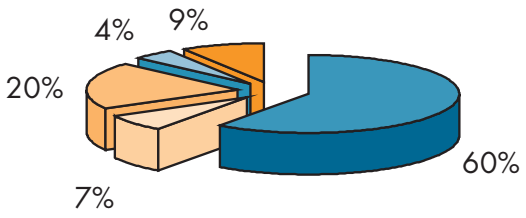

Obchodní akademie
Integrované střední školy
Střední odborné školy
Střední odborné učiliště
Střední průmyslové školy

P308U P151U Black

Mezinárodní spolupráce

CEFIF je členem EUROPEN, organizace, která prostřednictvím národních (státních) centrál sdružuje fiktivní firmy z celého světa. V současné době je v EUROPEN sdruženo přes 4000 fiktivních firem ze 33 států.
V listopadu 2003 se vedoucí CEFIF zúčastnil mezinárodního veletrhu fiktivních firem v Bratislavě. Zároveň s ním na veletrh vycestovali zástupci fiktivní firmy, která zvítězila v soutěži o nejlepší esej na téma Práce ve fiktivní firmě, kterou CEFIF vyhlásil na konci května. Firma měla možnost samostatně se prezentovat a poznat zahraniční obchodní partnery.

Semináře

V loňském roce uspořádalo oddělení CEFIF dva semináře pro vyučující fiktivních firem. První byl určen začínajícím učitelům předmětu fiktivní firma, druhý byl zaměřen na pokročilé. Do kategorie neformálních seminářů se řadí setkání a diskuse s účastníky regionálních veletrhů, kde mají učitelé i studenti možnost diskutovat se zástupci CEFIF.
Doporučení pro výuku fiktivní firmy na středních školách by měla zahrnovat Metodika práce ve fiktivní firmě, kterou CEFIF plánuje připravit v příštím roce.

P308U P151U Black

Přílohy

Co řekli o NÚOV externí konzultanti

Vojtěch Šrámek
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
ředitel odboru středního a vyššího odborného vzdělávání

Při jedné ze svých častých návštěv na webových stránkách NÚOV jsem omylem místo odkazu Odborné vzdělávání otevřel odkaz O nás, kde jsem se o poslání NÚOV dočetl: „Základním posláním Národního ústavu odborného vzdělávání je všestranně napomáhat rozvoji odborného vzdělávání." Na chvilku jsem přerušil svou práci a začal o této definici přemýšlet a najednou jsem si uvědomil, co vše za ten minulý rok bylo v NÚOV realizováno. Je to obrovské množství kvalitně odvedené práce, která beze zbytku naplňuje výše uvedené poslání NÚOV. Nezapomněl jsem ale ani na občasné hlasy kritiky, které jsem na práci ústavu slyšel. Postavil jsem si vedle sebe práci NÚOV a mínusy, které se někdy objeví, a mohu s čistým svědomím říci, že NÚOV všestranně napomáhá rozvoji odborného vzdělávání.

Jaromír Coufalík
Národní vzdělávací fond

Jako klíčová instituce v oboru odborného vzdělávání ovlivňuje Národní ústav odborného vzdělávání celkový stav a vývoj tohoto sektoru v České republice. Z hlediska svého pracoviště jsem v roce 2003 ocenil zejména mezinárodní spolupráci. Jde například o práce v projektech evropských vzdělávacích programů (zejména programu Leonardo da Vinci) nebo v projektech řešících důležité úkoly evropské vzdělávací politiky - jako je transparentnost kvalifikací, kvalita odborného vzdělávání, uznávání neformálního a informálního vzdělávání, systém transferu kreditů na úrovni středního odborného vzdělávání atd.

P308U P151U Black

Velmi si také vážím kvalitního periodika Zpravodaj Odborné vzdělávání v zahraničí, který je u nás podle mého názoru ještě málo doceňován. Jsem přesvědčen, že právě význam nadnárodního kontextu odborného vzdělávání se bude stále zvyšovat a že nadnárodní hlediska a požadavky se budou stále více prosazovat ve většině úkolů ústavu.

Pavel Ernst
Unie zaměstnavatelských svazů České republiky

Činnost Národního ústavu odborného vzdělávání byla v roce 2003 velmi rozsáhlá a tak ji nemohu souhrnně posuzovat. Dovolte pouze několik poznámek. Celkovou strukturu činnosti považuji za účelnou. Vyzdvihl bych přitom zejména práce z oblasti tvorby kurikulárních dokumentů (příprava rámcových vzdělávacích programů) za účasti sociálních partnerů a práce z oblasti koordinace sféry vzdělávání a trhu práce (analýzy úspěšnosti absolventů na trhu práce a analýzy jejich nezaměstnanosti).
Pro další zaměření a efektivnost prací doporučuji zejména zabezpečení vzájemných vazeb prací na integrovaném systému typových pozic, tvorbě profesních profilů a tvorbě národního systému kvalifikací. Žádoucí by podle mého názoru bylo také zapojení Národního ústavu odborného vzdělávání do realizace Strategie rozvoje lidských zdrojů, a to jak na národní, tak na krajské úrovni.

Jan Mareš
Integrovaná střední škola chemická, Chomutov

Národní ústav odborného vzdělávání hodnotím jako instituci, která má ve struktuře českého školství své pevné a opodstatněné místo. Za stěžejní v práci NÚOV považuji - a uplynulé období z tohoto pohledu hodnotím vysoce kladně - koordinační a konzultační činnosti. Podařilo se též zapojit větší množství sociálních partnerů do jednotlivých

P308U P151U Black

oborových komisí, stav však ještě není ideální. Vlastní koncepční činnost ústavu zaměřená na tvorbu kurikulárních materiálů umožnila, aby vzdělávací instituce reagovaly odpovídajícím způsobem nejen na regionální potřeby trhu práce a sociálních partnerů, ale také na vzdělávací potřeby žáků.
Pozitivní roli zde sehrává projektová činnost ústavu. Jmenoval bych například projekt START, aktivity v holandsko–českém projektu MATRA, zapojení pracovníků ústavu do problematiky pilotního projektu Leonardo da Vinci EUROCERT atd.
Za velmi významný krok pro další rozvoj odborného školství považuji aktivity zaměřené na problematiku učebních oborů a zejména ukončování přípravy v učebních oborech.

Petr Klinský
Asociace obchodních akademií

V roce 2003 spolupracoval Národní ústav odborného vzdělávání se středními odbornými školami velmi intenzivně, a to jak na úrovni zástupců asociací odborných škol, tak i v rámci oborových skupin.
Z mého hlediska bylo mnoho práce uděláno v těch oblastech, které se dotýkají ekonomických oborů: na základě smlouvy mezi Národním ústavem odborného vzdělávání, sdružením Interinfo ČR a Asociací obchodních akademií byla upravena státní zkouška ze zpracování textu na počítači, byl aktualizován obsah výuky odborných předmětů a upravena soustava oborů odborného vzdělávání. V rámci činnost Centra fiktivních firem, které pracuje při Národním ústavu odborného vzdělávání, také hodnotím kladně zabezpečování výuky tzv. studentských fiktivních firem.
Loňský rok se odvíjel také ve znamení spolupráce na rozpracování modelu nové maturitní zkoušky a přípravy RVP pro obor obchodní akademie. Spolupráce byla velmi užitečná a rozsáhlá a jejím výsledkem byl další pozitivní posun ve výuce na SOŠ.

P308U P151U Black

Petr Lacina
ředitel SOU nábytkářské a technické

Z širokého spektra devíti tematických celků činnosti NÚOV v r. 2003 považuji za klíčové urychlení prací na tvorbě soustavy oborů vzdělání a vytvoření rámcových vzdělávacích programů zejména pro oblast středního odborného vzdělávání. Úspěšné splnění takového náročného úkolu může urychlit tolik potřebné a žádoucí změny našeho systému vzdělávání. Jsem ale přesvědčen, že RVP by měly kromě kurikulární oblasti obsahovat i nutné finanční zabezpečení. Tvorba takových komplexních dokumentů bude klíčová pro funkční zajištění základního chodu škol po decentralizaci našeho školství. Považuji to za nezbytné naplnění základního principu tržní ekonomiky (standard veřejné vzdělávací služby poskytované občanovi z peněz daňových poplatníků musí být vyjádřen penězi). Velmi oceňuji, že z podnětu NÚOV byla vyvolána odborná diskuze o možných změnách závěrečných zkoušek v učňovském školství a v závěru roku MŠMT přijalo pilotní projekt ověřování, který by měl vyústit k potřebným legislativním změnám v této oblasti.

P308U P151U Black

Přehled projektů, které NÚOV řešil v roce 2003

Programy a projekty v ČR

ISTP - Integrovaný systém typových pozic (duben 1999 – projekt pokračuje)

Základním cílem je vytvořit soubor nástrojů, které umožní zaměstnavatelům lépe popsat své pracovní pozice a uchazečům reálně posoudit jejich vhodnost pro jednotlivé druhy práce. Projekt je rozsáhlý a spolupracuje na něm řada partnerů: Ministerstvo práce a sociálních věcí; Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy; Ministerstvo zdravotnictví, dále organizace zaměstnanců a zaměstnavatelů (ČMKOS, HK ČR, Svaz průmyslu a dopravy ČR) a další a další instituce (například ČSÚ). Hlavním výstupem projektu je fungující systém, který v pracovním ověřovacím režimu funguje od června 2001. Bližší informace na www.istp.cz.

KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE (srpen 2002 – listopad 2003)

Cílem projektu bylo analyzovat současný systém kariérového poradenství v ČR, popsat jeho základní omezení a problémy na systémové úrovni a identifikovat rozvojový potenciál v systému. Projekt měl vytvořit soubor opatření a aktivit zaměřených na stabilizaci, standardizaci, posílení a rozvoj kariérového poradenství a formulovat národní politiku v oblasti kariérového poradenství. Součástí projektu byla participace na mezinárodním projektu OECD Review of Career Guidance Policies, který srovnává systémy poradenství ve čtrnácti zemích OECD a nabízí srovnat jednotlivé přístupy a východiska. Více informací na www.nuov.cz/programy/A_KAPR.htm, bližší informace o projektu OECD na www.oecd.org/EN/links_abstract/0,,EN-links_abstract-602-5-no-no-1244-0,00.html.

P308U P151U Black

KRAJ - Komplexní rozvoj aktivit jednotlivcům (září 2002 – červen 2003)

Cílem projektu bylo zřízení krajského centra celoživotního vzdělávání v Moravskoslezském regionu. Krajské centrum celoživotního vzdělávání bylo založeno v Ostravě a slouží jako koncepční, koordinační, metodické, evaluační a vzdělávací zařízení. Tvoří ho sdružení středních, vyšších a vysokých škol zapojených do tohoto projektu. Po ukončení projektu a ověření projektovaných vzdělávacích programů/kurzů zůstává centrum otevřeno vstupu dalších škol. Zřízení krajského centra provází i vybudování sítě poboček rozmístěných po celém regionu.

Projekt byl financován z programu PHARE Evropské unie a ze státního rozpočtu České republiky. Více informací na www.nuov.cz/programy/KRAJ.htm.

POSUN - POMOZME ŠKOLÁM UČIT NOVĚ (září 2002 – červen 2003)

Cílem projektu POSUN bylo vytvořit modernizované vzdělávací programy tří partnerských škol regionu Severozápad. Programy vznikaly ve spolupráci partnerských škol, sociálních partnerů a dalších odborných partnerů. Projekt připravil kvalitní podmínky pro realizaci vytvořených vzdělávacích programů prostřednictvím dalšího vzdělávání učitelů na školách. Projektový tým usiloval o to, aby se školy staly otevřenými k vnějším podnětům (nové poznatky, metody výuky) i k požadavkům sociálních partnerů. Projekt byl financován z programu PHARE Evropské unie a ze státního rozpočtu České republiky. Více informací na www.nuov.cz/programy/POSUN_SZ.htm.

RISA - Regionální informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce (září 2002 – červen 2003)

Hlavním cílem rozsáhlého projektu RISA bylo vytvoření regionálního informačního systému o uplatnění absolventů škol na trhu práce v Moravskoslezském regionu. NÚOV se na něm podílel třemi samostatnými projekty:

P308U P151U Black

RISA-A3 shromažďuje, zpracovává, analyzuje a interpretuje data o nezaměstnanosti absolventů ve vzdělanostní i oborové struktuře.
Projekt RISA-A4 (Analýza regionálního trhu práce) charakterizuje nabídku volných pracovních míst a poptávku po práci.
Projekt RISA-A7 mapuje strukturu inzerované nabídky volných míst.
Projekt byl financován z programu PHARE Evropské unie a ze státního rozpočtu České republiky. Více informací na www.nuov.cz/programy/RISA.htm.

START - Znalosti – dovednosti – informace: Úspěšný start absolventů na trh práce (říjen 2002 – říjen 2003)

Projekt byl zaměřen na školy Ústeckého a Karlovarského kraje a poskytoval jim informační, metodickou a vzdělávací podporu v oblasti výuky a poradenství pro volbu vzdělávací a profesní dráhy a orientaci ve světě práce.
Projekt měl za cíl vytvořit modulový vzdělávací program pro další vzdělávání učitelů pro výuku Výchovy k volbě povolání na základních a zvláštních školách a pro výuku Úvodu do světa práce na středních školách. Jedním z hlavních cílů projektu byly vzdělávací kurzy pro učitele základních, zvláštních a středních škol. Vzdělávací cíle byly založeny na multiplikačním efektu – školili se lektoři, aby byli schopni školit další učitele v regionu. Smyslem projektu bylo zároveň vytvořit metodické a informační zázemí pro učitele, výchovné poradce i žáky v oblasti kariérového poradenství a orientace ve světě práce. Součástí projektu bylo proto vytvořit šest zhruba dvacetiminutových videofilmů, představujících hlavní odborné směry odborného vzdělávání. Výsledný obraz není rozhodně statickým souhrnem informací. Diváci si mohou na základě vstupů žáků i jejich učitelů vytvořit vlastní určitější představu o oborech, které je zajímají.
Projekt byl financován z programu PHARE Evropské unie a ze státního rozpočtu České republiky. Více informací na www.nuov.cz/programy/START.htm. Projektový tým rovněž vytvořil internetové stránky www.startnatrhprace.

P308U P151U Black

Evropské programy a projekty

ELCIT - Interaktivní distanční vzdělávací program pro mistry odborné výchovy k podpoře výuky odborné angličtiny (listopad 2002 – září 2004)
Cílem projektu je zmapovat a popsat jazykové potřeby v zemích, které jsou zapojeny do projektu, a vytvořit distanční multimediální a interaktivní výukový program angličtiny, který by pomohl mistrům odborné výchovy při osvojování anglické odborné terminologie ve čtyřech vybraných učebních oborech: kadeřník, krejčí, zámečník, zedník. Výstupy: výukový program angličtiny přístupný na internetu a CD-ROM a učebnicový text. Projekt je součástí programu Leonardo da Vinci. Více informací na www.nuov.cz/programy/ELCIT.htm.

ENERSOL - Projekt energetických úspor a využívání obnovitelných zdrojů energie v České republice (říjen 2001 – září 2004)
Hlavním cílem projektu je zvýšení úrovně odborného školství v České republice a zlepšení informovanosti subjektů v oblasti obchodu a průmyslu o energetických úsporách a udržitelném využívání energie. Projekt počítá s několika typy výstupů: úpravy (doplnění) kurikulí - na národní (rámcové vzdělávací programy) i místní (školní vzdělávací programy) úrovni, dále učební materiály a odborná školení žáků i pracovníků. Více informací na www.nuov.cz/programy/enersol.htm.

EUQUASIT - Evropské kvalifikační strategie v informačních a komunikačních technologiích (leden 2001 – prosinec 2003)
Cílem projektu bylo srovnání vývoje IKT v rámci několika zemí Evropy, vytvoření databáze vzdělávacích institucí v oblasti IKT, průzkum vývoje internetu a dalších komunikačních prostředků, průzkum potřeb IKT v oblasti podnikové sféry, oba průzkumy provést ve dvouletém cyklu, navrhnout nové vzdělávací profily v oblasti IKT. Projekt byl součástí programu Leonardo da Vinci. Bližší informace na www.euquasit.net.

P308U P151U Black

Sociální partnerství v odborném vzdělávání v ČR (leden 2002 – 2004)
Cílem projektu je posílit vědomí o spolupráci sociálních partnerů se vzdělávacími institucemi v odborném vzdělávání, zejména při určování požadavků na kvalifikace a vzdělávací programy a definovat úkoly vyplývající ze vzájemné spolupráce na národní a regionální úrovni. Projekt je orientován na vybrané oborové skupiny se záměrem využít výsledky i v ostatních oborových skupinách. Pilotními oborovými skupinami jsou: elektrotechnika, potravinářství a obchod. Projekt je součástí programu MATRA. Více informací na www.nuov.cz/programy /matra.htm.

MODILE-EUROCARCO - Modulární distanční vzdělávání pro evropskou mobilitu kariérových poradců (leden 2001 – prosinec 2003)
Cílem projektu bylo vytvořit obsah vzdělávání kariérových poradců a zpracovat ho do modulárního systému (včetně využití IKT) a zpracovat rovněž metodické prostředky. Výstupy projektu: analýza a srovnání kariérového poradenství v partnerských zemích, analýza a srovnání vzdělání kariérových poradců v partnerských zemích, analýza vzdělávacích potřeb kariérových poradců a návrh základního modulu kurikula pro vzdělávání kariérových poradců. Součástí projektu bylo také zpracování modulu kurikula s využitím informačních technologií a zpracování manuálu pro vzdělávání kariérových poradců. Projekt byl součástí programu Leonardo da Vinci. Více informací na www.nuov.cz/programy/modile.htm, případně na www.azzz.sk/infooldv.doc.

OECD - KVALIFIKAČNÍ SYSTÉMY (2002 – 2003)
Projekt OECD se snažil vymezit roli národních kvalifikačních systémů v celoživotním učení. Projekt byl rozčleněn do tří tematických skupin. První skupina se zabývala vývojem a užitím kvalifikačních rámců jako prostředků změn a řízení systémů kvalifikací. Druhá skupina se věnovala tématu Standardy a zjištění kvality kvalifikací se speciálním vztahem k uznávání výsledků neformálního učení. Třetí skupina se orientovala na spolupráci různých

P308U P151U Black

institucí a aktérů (včetně sociálních partnerů). NÚOV se z pověření Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy zapojoval zvláště do práce v první skupině.
Na projektu OECD rovněž participovalo MPSV. Více informací na www.nuov.cz/programy/oecd_kvalsystem.htm.

PRIVET - Rozvíjení profesních dovedností učitelů v odborném školství (listopad 2002 – říjen 2004)

Cílem projektu je shrnout pozitivní výsledky z projektů Phare VET a vědeckých expertiz partnerů z EU pro rozvoj výukových programů, které by mohly být akreditovány jako standardy EU. Projekt navrhne nový model vzdělávání pedagogických pracovníků na odborných školách a novou strategii pro politiku v této oblasti. Projekt je součástí programu Leonardo da Vinci. Více informací na www.nuov.cz/programy/PRIVET.htm, případně na www.nie.bg.

SELF-EVALUATION - Mezinárodní metody a modely sebehodnocení neformálních osobních kompetencí (prosinec 2001 – květen 2004)

Stěžejním cílem projektu je vývoj evaluačních metod a nástrojů, které by mohly být využívány i laickou veřejností za účelem sebehodnocení a sebeposuzování jedinců v oblastech tzv. neformálních kompetencí. Cílovými skupinami, pro které by měly být evaluační nástroje v rámci projektu konstruovány, jsou ovšem dospělí – a to především dlouhodobě nezaměstnaní lidé (včetně žen, které se vracejí na trh práce po mateřské dovolené). Předpokládá se, že by nástroje mohli využívat zejména lidé s nízkou úrovní odborné kvalifikace. Konečným výsledkem projektu by měl být mezinárodně využitelný model zaměřený na sebehodnocení (v různých modifikacích dle národních specifik jednotlivých zemí) v oblastech výše uvedených kompetencí. Projekt je součástí programu Leonardo da Vinci. Více informací na www.nuov.cz/programy/SELFevaluation.htm.

P308U P151U Black

SIMGAME - The Free Simulation - Manažerské hry (prosinec 2002 – 2004)
Projekt je zaměřen na posílení kvality počátečního odborného vzdělávání v sociálních a podnikatelských dovednostech, zejména v oblasti posílení podnikatelského myšlení a jednání. Projekt zasahuje cílovou skupinu mladých lidí v počátečném vzdělávání - žáky ekonomických oborů ukončených maturitní zkouškou. Pro osvojování sociálních a podnikatelských dovedností projekt užívá interaktivní vyučovací metodu, tzv. manažerskou hru. Projekt je součástí programu Leonardo da Vinci. Více informací na www.nuov.cz/programy/SIMULACE.htm nebo na www.simegame.org.

VQT DIALOGUE - Odborné kvalifikace a dovednosti v Evropě: Přístupy a pracovní příručka pro sociální dialog (prosinec 2000 – březen 2003)
Cílem projektu bylo srovnat rozdílné přístupy, řešení a výhledy týkající se kvalifikací a dovedností v rámci EU z hlediska systémů odborných kvalifikací zaváděných v rámci procesů sociálního partnerství. Projekt předložil hypotézy a navrhnul směry práce účastníků vyjednávání pro tvorbu strategií směřujících k uznávání kvalifikací a vytvořil informační nástroje objasňující problematiku kvalifikací jako možné součásti kolektivního vyjednávání a otestoval je v jednotlivých pilotních sektorech zúčastněných zemí. Více informací na www.nuov.cz/programy/vqt.htm.

VOTEC - Projekt mezinárodní spolupráce vlámských a českých středních škol (září 1991 – projekt pokračuje)
Projekt předpokládal vytvoření čtyř dvojic vlámských a českých škol vybraných tak, aby v jejich vzdělávacích programech byly společné prvky. Navíc bylo nutné zohlednit i to, že na obou stranách odborné vzdělání poskytují různé typy škol. Program je založen tak, že těžištěm spolupráce jsou konkrétní aktivity, odpovídající cílovému zaměření programu, na nichž se dohodnou školy spolupracující ve dvojicích. Více informací na www.nuov.cz/programy/votec.htm.

P308U P151U Black

Přehled tuzemských institucí, s nimiž NÚOV spolupracoval v r. 2003

Centrální orgány

Ministerstvo kultury
Ministerstvo práce a sociálních věcí
Ministerstvo pro místní rozvoj
Ministerstvo průmyslu a obchodu
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Ministerstvo vnitra
Ministerstvo zdravotnictví
Ministerstvo zemědělství
Ministerstvo životního prostředí
Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
Senát Parlamentu České republiky
Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu
Úřad místopředsedy vlády pro vědu, výzkum a lidské zdroje
Úřad vlády České republiky

Resortní pracoviště

Centrum pro reformu maturitní zkoušky
Centrum pro studium vysokého školství
Česká školní inspekce
Institut pedagogicko-psychologického poradenství
Ústav pro informace ve vzdělávání
Ústav výzkumu a rozvoje školství PedF UK
Výzkumný ústav pedagogický

P308U P151U Black

Knihovny

Národní knihovna ČR
Státní pedagogická knihovna Komenského, Praha

Vědecká a výzkumná pracoviště, vysoké školy

Akademie věd ČR
Centrum pro ekonomický výzkum a doktorské studium UK (CERGE)
Česká společnost pro životní prostředí
Česká zemědělská univerzita, Praha
České vysoké učení technické
Český ekologický ústav
Český statistický úřad
Český úřad zeměměřičský a katastrální
Dopravní fakulta Jana Pernera, Pardubice
Fakulta potravinářské a biochemické technologie, Praha
Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy
Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy
Filozofická fakulta Univerzity Karlovy
Historický ústav Armády ČR
Hudební akademie múzických umění
Institut pro další vzdělávání soudců a stát. zástupců při MS ČR
Institut výchovy bezpečnosti práce
Janáčkova akademie múzických umění
Jednota českých matematiků a fyziků
Masarykův ústav Akademie věd
Mendelova zemědělská a lesnická univerzita
Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity

P308U P151U Black

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity
Pedagogická fakulta Ostravské univerzity
Pedagogická fakulta Technické univerzity Liberec
Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové
Pedagogická fakulta Univerzity J. E. Purkyně, Ústí n. L.
Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy
Pedagogická fakulta Západočeské univerzity
Právnická fakulta univerzity Palackého, Olomouc
Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy
Technická univerzita Liberec
Univerzita Pardubice
Ústav konzervace potravin a technologie masa, VŠCHT
Ústav kvasné chemie a bioinženýství, VŠCHT
Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd
Ústav profesionálního rozvoje pracovníků ve školství (při PeF UK)
Ústav skla a keramiky VŠCHT
Ústav zemědelských a potravinářských informací, Praha
Vysoká škola ekonomická
Vysoká škola chemicko-technologická
Vysoká škola podnikání, a. s., Ostrava
Výzkumný a vývojový ústav dřevařský, Praha
Výzkumný ústav mlékárenský
Výzkumný ústav organických syntéz, a. s., Pradubice
Výzkumný ústav potravinářský, Praha
Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky
Zdravotně sociální fakulta, Ostrava

P308U P151U Black

Asociace, cechy a profesní svazy

Agrární komora ČR
Asociace číšníků ČR
Asociace inovačního podnikání
Asociace kuchařů a cukrářů ČR
Asociace obchodních akademií
Asociace textilního, oděvního a kožedělného průmyslu (ATOK), Praha
Cech čalouníků a dekoratérů, Brno
Cech instalatérů, Brno
Cech kamnářů ČR
Cech klempířů, pokrývačů a tesařů ČR
Cech kosmetiček, Praha
Cech obkladačů
Cech podlahářů
Cech pro zateplování budov
Cech sádrokartonářů
Cech topenářů a instalatérů ČR
Česká advokátní komora, Praha
Česká asociace podnikatelů v lesním hospodářství
Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků
Česká obuvnická asociace, Zlín
České ekologické a manažerské centrum, Praha
Českomoravská konfederace zaměstnavatelských svazů
Českomoravská vinohradnická a vinařská unie, Velké Bílovice
Českomoravský mlékárenský svaz, Praha
Českomoravský odborový svaz pracovníků školství
Českomoravský svaz spotřebních družstev

P308U P151U Black

Český elektrotechnický svaz, Praha
Český svaz bojovníků za svobodu
Český svaz zaměstnavatelů v energetice
Český svaz zpracovatelů masa, Praha
HO.RE.KA ČR – Sdružení podnikatelů v pohostinství a cestovním ruchu
Hospodářská komora ČR
Interinfo ČR
Národní federace hotelů a restaurací ČR
Národní rada škol ČR
Podnikatelský svaz pekařů a cukrářů ČR
Potravinářská komora ČR
Sdružení podnikatelů ČR
Sdružení pro výchovu k občanství a demokracii
Sdružení pro výstavbu silnic, Praha
Sdružení soukromých škol Čech, Moravy a Slezska
Sdružení škol vyššího studia
Sdružení učňovských zařízení
Sdružení vodovodů a kanalizací, Praha
Sdružení zemědělských, lesnických a potravinářských škol, rybářských škol a školních hospodářství
Společenstvo kominíků ČR
Společenstvo řezníků a uzenářů Čech, Moravy a Slezska, Praha
Svaz českých a moravských výrobních družstev
Svaz chemického průmyslu ČR, Praha
Svaz obchodu ČR, Praha
Svaz podnikatelů ve stavebnictví ČR
Svaz průmyslových mlýnů ČR, Praha

P308U P151U Black

Svaz průmyslu a dopravy ČR
Svaz spedice a logistiky Hansa trade center, Praha
Svaz účetních
Svaz výrobců nářadí a měřidel, Praha
Unie kosmetiček

Firmy

AGROSPOL, s. r. o., Brno
BOHEMIA SEET s. r. o., Praha
Centrum volného času, Praha 6
Consim, spol. s r. o.
Česká pošta, s. p.
České dráhy, a. s., Praha
Český porcelán a. s., Dubí
ČESMAD BOHEMIA, Praha
Educhem, a. s., Meziboří
Ergon, a. s., Praha
Fakultní Thomayerova nemocnice, Praha-Krč
Hamé Babice, s. r. o.
Hotel Hilton, Praha
Hotel Holliday Inn, Praha
Hradecká pekárna, s. r. o, Hradec králové
Chemopetrol, Chembuild, spol. s r. o., Litvínov
Chemopetrol, a. s. Praha
Interlingua Redsquares, Přerov
Kosmetické studio Růže, Brno
Lesy České republiky

P308U P151U Black

Medical Endler, Ústí nad Labem
Merkurion, s. r. o., Prostějov
Michelské pekárny,a. s., Praha
Nakladatelství Scientia, Praha
Nestlé Česko, s. r. o. Praha, Olomouc
OLMA, a. s, Olomouc
Pivovar Litovel, a. s., Litovel
Pivovar Starobrno, a. s., Brno
Plzeňský pivovar
První Medic centrum s. r. o.,soukr. Poliklinika, Praha
Stavby silnic a železnic, a. s., Praha
Středisko pro volný čas dětí a mládeže, Praha
Studio Dermacol, Praha
Svoboda, a. s., Praha
Škoda-auto, Mladá Boleslav
Telecom, a. s.
TEPOS, Praha
Tesco, a. s., Praha
TEXT-Zaviačičovi, Praha
Trexima, spol. s r. o.
Tiskárna Fokus, spol. s r. o.
Tiskárna ZIKMUND
UNIWARE, spol. s r. o.
Ústav sociální péče pro tělesně postižené děti a mládež, Zbůch u Plzně
Všeobecná fakultní nemocnice, Praha
ZŘUD, masokombinát Písek, a. s.,Písek

P308U P151U Black

Média

BBC – česká redakce
Česká škola.cz
Česká televize
České noviny.cz
Český rozhlas 1 - Radiožurnál
Ekonom
Hospodářské noviny
HR fórum
Lidové noviny
Mladá fronta DNES
Moje noviny.cz
Novinky.cz
Právo
Rádio Impuls
Reflex
Respekt
Rodina a škola
Strategie
ŠkolaOnLine.cz
TV NOVA
Učitelské noviny
Večerník Praha
Vlasta
Zdravotnické noviny

P308U P151U Black

Národní vzdělávací fond

British Council
Goethe-Institut
Velvyslanectví USA

Krajské úřady,
úřady práce,
pedagogická centra,
pedagogicko-psychologické poradny
a české střední a vyšší odborné školy

P308U P151U Black

Přehled zahraničních institucí, s nimiž NÚOV spolupracoval v roce 2003

Nadnárodní

CEDEFOP - Evropské středisko pro rozvoj profesní přípravy
ETF - Evropská nadace profesní přípravy
European Commission, Enterprise Directorate – General; DG Education and Culture
OECD - Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

Belgie

V.K.W.- Verbond van Kristelijke Werkgevers en Kader-leden (Association of Christian Employers and Business Executives)
Vlámské ministerstvo školství

Bulharsko

National Institute of Education

Dánsko

Danmarks Erhvervspadagogiske Lareruddannelse (DEL)
CIRIUS

Francie

Centre Interinstitutionnel de Ressources pour les Formateurs en Formation Individualisée
EEPS - L'Institut Européen d'Education et de Politique sociale

Holandsko

KENTEQ - Kenniscentrum voor technisch vakmanschap

P308U P151U Black

Konsorcium nizozemských organizací vedené VAPRO
Noorderpoort College, NL
VEV Oude Barneveldseneg

Itálie

Instituto tecnico commerciale
RSO S.p.A

Německo

Berufbildungsinstitut Arbeit und Technik
BIBB - Bundesinstitut für Berufsbildung
Deutsches Institut für Internationale Pädagogische Forschung
EUROPEN
Federation Labour Office
Handwerkskammer für Oberfranken Bayreuth
Hochschule Zittau/Görlitz
Industrie- und Handelskammer Flensburg (IHK)
Ludwigs Maximilian Universität München (Abteilung Pädagogische Psychologie)
Realschule Hilpoltstein
Universität Flensburg

Portugalsko

Academus Consultadoria
Formacao, Lingua e Estudos Portugueses, Ltd.
Technonorma

P308U P151U Black

Rakousko

Bundeshandelsakademie Freistadt
IBW- Institut für Bildungsforschung der Wirtschaft, 3 s research laboratory

Rumunsko

Central Systems
Danubius University
Institutul de Științe ale Educație
University of Pitești

Řecko

EKEPIS National Accreditation Centre of Continuing Vocational Training
Greek Dances Theatre - Dora Stratou
University Patras

Slovensko

Federation of Employers Associations of the Slovak Republic
Ratio Educationis, Ltd.
ŠIOV - Štátny inštitút odborného vzdělávania Ministerstva školstva SR
Úřady práce
Výzkumný ústav práce, sociálních věcí a rodiny

Španělsko

CEAJE - Confederación Espa?ola de Asociaciones de Jóvenes Empresarios
FGUCM - Universidad Complutense de Madrid
FORCEM - Nadace pro další vzdělávání
Ilustrisimo Ayuntamiento

P308U P151U Black

Training Executives in Communication

Velká Británie a Irsko

Centre for Higher Education Studies and Post-16 Education Centre at the University
City of Sunderland College
Konrad Associates
National Centre for Guidance in Education (Irsko)
National Qualifications Authority of Ireland
NTS Vocational Training, Ltd.
Open Campus Learning, Glasgow Caledonian Univerity (Skotsko)
QCA - Úřad pro kvalifikace a kurikulum

P308U P151U Black

Obsah

Základní údaje 3
Úvodní slovo ředitele 4
Management NÚOV 8
Organizační struktura 12
Ekonomika a finance 13
Rozvoj lidských zdrojů 16

ČINNOST NÚOV V ROCE 2003

Koncepce a strategie rozvoje odborného vzdělávání 21
Tvorba, průběžná inovace a posuzování kurikulárních dokumentů 27
Podpora implementace kurikulárních dokumentů 32
Koordinace sféry vzdělávání a trhu práce 37
Podpora kariérového poradenství 41
Mezinárodní spolupráce 48
NÚOV a média 54
Přehled ediční činnosti 59
Státní těsnopisný ústav 67
CEFIF: fiktivní firma ve středoškolském vzdělávání 71

PŘÍLOHY

Co řekli o NÚOV externí konzultanti 75
Přehled projektů, které NÚOV řešil v roce 2003 79
Přehled tuzemských institucí, s nimiž NÚOV spolupracoval v roce 2003 87
Přehled zahraničních institucí, s nimiž NÚOV spolupracoval v roce 2003 95

P308U P151U Black

Národní ústav odborného vzdělávání
Výroční zpráva 2003

Obálku navrhl a graficky upravil: Radovan Kříž
Redigovali: Markéta Růžičková, Vladimír Voznička
V roce 2004 vydal Národní ústav odborného vzdělávání,
Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10

Sazba a reprodukce: UNIWARE, spol. s r. o.
Tisk: Tiskárna Adámek, Břeclav